

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG ILLÜSTRERAD TIDNING GRUNDLAGD AV FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 25 JANUARI 1920.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

CATHERINE ALEXANDROWNA BAKOUNINE.
Se artikeln "Ett ryskt skönhetsgalleri" inuti numret.

Lärarekallet — ett kvinnokall. Av Lektor Marie Louise Gagner.

JAG FÖRMODAR, ATT JAG INTE ÄR alls ensam om den erfarenheten, att när man gör bekantskap med en person utanför de rent intellektuellt arbetande människornas krets, det första ord man får höra är detta: "Jaså, fröken är lärarinna! Är det inte ett bra tålmodsprövande yrke?" Och tålmodskravet understrykes av ett inte så litet beklagande tonfall i rösten. Men så ljusnar plötsligt blicken och rösten blir glad: "Men det är ju sant, Ni har Era sköna ferier."

Fastän denna uppfattning mött mig nu ett otal gånger under min lärarinneverksamhet, verkar den alltid lika förbluffande på mig och gör mig alltid lika svarslös. Man har ju ej precis lust att när som helst lägga fram kamraters och egna erfarenheter. Ser man inte, när man hör det där talet, omedelbart framför sig en trött och av allehanda prövningar tyngd människa skridande fram på en dammig, grå landsväg, dragande, ja, släpande efter sig en flock barn — objekten för tålmodsutövningen — och med ögonen tränstjukt fästa på oasen i fjärran — ferierna?

Men hur osann är inte den bilden! Att vara lärare, det är att leva sitt liv mitt i vår och blom, i ängder, där allt är spirande liv, är löften och möjligheter. Just detta, att det är det vardande, kommande, framtiden, som kallet lagt i vår hand, förlänar rikedom och spänning åt vårt arbete och kastar över det förhoppningarnas skimmer — så visst som det är en ren omöjlighet för en sund människa, vars arbete, på det sättet som lärarens, är inriktat på framtiden, att låta bli att hoppas. Men hoppet föder glädje, arbetsglädje. Och där arbetsglädjen råder, där spelar det tysta, bleka tålmodet inte den betydande roll, som utanför stående personer tillskriva henne.

Men bland allt detta spirande unga liv finns ju så mycket svagt, ömtåligt och bräckligt. Var, utom i hemmet, gives det så mycket naturlig användning för det centralaste, djupast kvinnliga hos kvinnan som på lärareområdet? Och den, som haft tillfälle att följa generationers lärarinnegärning, vet, att i hundratals fall lärarinnan faktiskt får göra mors gärning. I den gripande lilla boken *Åter ett rop från den undre världen*, där pastor Fredrik Sjöberg låter ett av samhällets styvbarn skildra sina levnadsöden, blänker det fram ett ljusst minne — bilden av den lärarinna, som en kort tid fick ha den föräldralöse om hand. "Aldrig hade någon förut visat mig en sådan vänlighet", utbrister han — — — "Aldrig glömmar jag den goda lärarinnan. Hon kvarstår ännu i min själ som ett ljusst barndomsminne. — Då jag efter två års skolgång måste skiljas från henne, var det som om jag skilts från en mor." Och ännu ljuda i hans öron de ord hon vid avskedet riktade till honom.

När man tänker på vilken betydelsefull roll kvinnan numera spelar på skolans område, så blir man helt häpen över att det dock dröjde ett helt decennium efter den svenska folkskolans upprättande, innan hon vann tillträde till dessa befattningar. Numera omspanner ju kvinnans befogenhet på området de mest skilda stadier: från småskolans upp till adjunkturer och lektorat vid allmänna läroverk och seminarier, ja ända upp till befattningar vid universiteten.

Här sitter emellertid nu kanske en och annan, som skeptiskt håller före, att den där trötta, tyngda lastdragarskan är en så vanlig lärarinnetyp, att man måste räkna med den

BLAND DE PERSONER, SOM AV Svenska kyrkans diakonistyrelse ombetts att under den nyss avslutade Kvinnokongressen behandla någon fråga, var även lektor Marie Louise Gagner. Hon hade fått till uppgift att tala om kvinnan på lärareområdet. Som föredraget såväl till innehåll som form var av synnerligen intresseväckande natur, tro vi oss göra vår läsekrets en tjänst genom att här meddela detsamma.

som den normala. Men har ej denna typ oftast sin fullt naturliga förklaring i den upprörande underbetalning av arbetet, som ägt rum åtminstone i fråga om vissa lärarekategorier? Hur ofta utgör ej den frågan bakgrunden till den böjda ryggen och oron i blicken: Hur skall jag få det att räcka till åt mig och de mina? Ty mycket ofta, ja nu för tiden rent av i regel har den självförsörjande en gammal mor eller yngre syskon eller syskonbarn att dra försorg om. — Och hur ofta har ej tyngden i sinnet sin rot i det förhållandet, att perspektivet efter dagens ihärdiga arbete utgör det hyrda rummet och måltiden utomhus. Behöver någon bättre än den, som under dagen stått mitt uppe i surret bland barn och ungdom och vars eftermiddag kan vara helt fylld med förberedelsearbete, ett hem, ett eget, tyst hem? Kan man inte hoppas, att de ljusnande lönesutsikterna på lärarinneområdet så skola omskapa förhållandena, att den lärarinnetyp jag nämnt kommer att alltmer försvinna.

Men naturligtvis kan det också finnas andra förklaringsgrunder till att en lärare får något av korsdragare över sig. Mer än i fråga om de flesta andra banor gäller det, att läraregärningen inte är vars mans. Saknar man de nödvändiga förutsättningarna för kallet, blir det en mycket törnbeströdd stig man får vandra. — Det kan nu inte falla mig in att på denna korta stund och inför denna församling göra någon slags pedagogisk utredning i frågan, utan jag nöjer mig med att påpeka några synpunkter, som min nära 30-åriga lärareverksamhet i flickskola och folkskoleseminarium kommit mig att inse betydelsen av.

Att en lärarinna skall hålla av barn är något så självklart och så kvinnligt naturligt, att man inte behöver orda om den saken. Men det krävs därjämte — i högre grad, än man tror — att man skall kunna leva barnens liv, tänka deras tankar, se med deras ögon. Detta kan man knappt utan att äga en viss rörlighet i fantasien. Utan den kan nog en lärarinna lära sig att fråga ut barn, men inte att tala med dem, att få dem att tala. En stark intuition är en ovärderlig gåva, bl. a. därför att läraren annars ej kan — inte ens med den allra bästa vilja i den vägen — individualisera sin uppfostran. Och ve den lä-

rare, som inte kan individualisera! Jag menar nu inte så mycket under lektionerna, då det kan göra alla de små mammor eller pappas bortkelade gossar och flickor, som tiden är så rik på, riktigt gott att vara en bland de många — utan jag tänker på att det alltid i ett barns liv inträffar en del händelser i skolan, då allt hänger på att läraren kan se till botten av barnets själ, för att han skall få det rätta greppet på t. ex. den eventuelle syndaren. —

Inte sällan får man, när det blir fråga om en ung aspirant till lärarebanan höra henne rekommenderas med det ordet, att det är en så snäll flicka. Ja visst är snällhet något utomordentligt viktigt — det finns så otroligt mycken användning för den dygden just på lärarebanan. Men inte duger det att vara bara snäll, d. v. s. beskedlig. En sådan lärarinna göra barnen utan vidare kol på. — Erfarenheter från de många unga, som berättat mig om sina skolminnen vittna enstämmigt om, att det är de stränga lärarna de i längden satt mest värde på. — Men att vara sträng betyder inte att ge örfilar, stampa i golvet och köra ut de skyldiga, det betyder ännu mindre att snäsa, kälta och tjata, det betyder helt enkelt att äga förmågan av stark viljekoncentration. Stål i viljan skall en lärare ha, så att lydnan blir något oeftergivligt, självklart. Och det är underligt att se, hur oberoende av yttre gåvor, kroppslig styrka och reputerlighet i framträdandet, — denna förmåga att inge respekt kan förekomma. Jag har sett späda flickbarn på 20—23 år bjuda och befalla med gott resultat 15 och 16 års storvuxna pojkar. En annan oeftergivlig fordran på en lärare, är, att han skall ha starkt sinne för rättvisa. Händer det ej ibland, att lärare, just därför att de inse rättviseproblemets oerhörda svårigheter — linjerna ligga ju inte alls så enkla och klara, som barn och ungdom inbilla sig — renonsera från uppfyllandet av detta krav. Man kan helt enkelt aldrig vara riktigt rättvis. Men så får man ej resonera, ty det är den förnämsta fordran en lärjunge har på sin lärare, han må nu sitta i första småskoleklassen eller i seminariets högsta avdelning. — Att humor är en lika lycklig som satir en farlig egenskap hos en lärare är en känd sak. Är det inte i själva verket onaturligt, om den, som under en stor del av dagen har hand om 10-åringen, som kan kikna av skratt av de enklaste anledningar, saknar blick för det komiska, som möter? Hur ofta bottnar inte fnittret och fnissandet bakom lärarens rygg just i detta, att han inte är andligt ung och frisk nog att skratta tillsammans med barnen?

Såsom alla mer eller mindre offentliga personer måste den, som bestämmer sig för att bli lärarinna vara beredd att offra en smula av den yttre friheten i fråga om uppträdande, klädsel, nöjesliv o. d. Det är ju i våra dagar ingen förnuftig människa, som begär av henne försakelse av eller undertryckande av det rent mänskliga. Tvärtom anser man det ju naturligt och riktigt, att hon är ung med de unga, därigenom kommer hon ju bara närmare sina elever. Men hon får nog aldrig glömma, åtminstone om hon befinner sig ute på landsbygden i ett mindre samhälle, att vad lärarinnan anser sig kunna göra och vara med om, det blir normen för en hel del av hennes klass. Så starkt reagerar nutida svensk ungdom mot den gamla skolmamselltypen, att man nog mest av allt fruktar, att folk skall se, att

I D U N

de svenska hemmens
tidning, bjuder alltid
på ett gott innehåll.

**UPPMANA EDRA VÄNNER
ATT PRENUMERERA!**

<p>Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.</p> <p>Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5. Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147. Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5. Riks 8680. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.</p>	<p>Iduns prenumerationspris:</p> <p>Idun A, vanl. uppl. med julnummer: Idun B, praktuppl. med julnummer: —</p> <table style="width: 100%; font-size: 0.8em;"> <tr> <td>Helt år</td> <td>Kr. 14:—</td> <td>Helt år</td> <td>Kr. 18:—</td> </tr> <tr> <td>Halvt år</td> <td>> 7:25</td> <td>Halvt år</td> <td>> 9:25</td> </tr> <tr> <td>Kvartal</td> <td>> 3:75</td> <td>Kvartal</td> <td>> 4:75</td> </tr> <tr> <td>4:de kvartalet</td> <td>> 4:50</td> <td>Månad</td> <td>> 1:75</td> </tr> </table>	Helt år	Kr. 14:—	Helt år	Kr. 18:—	Halvt år	> 7:25	Halvt år	> 9:25	Kvartal	> 3:75	Kvartal	> 4:75	4:de kvartalet	> 4:50	Månad	> 1:75	<p>Iduns annonspris: Pr millimeter enkel spalt:</p> <table style="width: 100%; font-size: 0.8em;"> <tr> <td>40 öre eft. text.</td> <td>Utländska annonser:</td> </tr> <tr> <td>45 öre & textsida.</td> <td>45 öre efter text., 50 öre</td> </tr> <tr> <td>20 % förhöjning för</td> <td>& textsida, 20 % förh.</td> </tr> <tr> <td>särskild begärd plats.</td> <td>för särsk. begärd plats.</td> </tr> </table>	40 öre eft. text.	Utländska annonser:	45 öre & textsida.	45 öre efter text., 50 öre	20 % förhöjning för	& textsida, 20 % förh.	särskild begärd plats.	för särsk. begärd plats.
Helt år	Kr. 14:—	Helt år	Kr. 18:—																							
Halvt år	> 7:25	Halvt år	> 9:25																							
Kvartal	> 3:75	Kvartal	> 4:75																							
4:de kvartalet	> 4:50	Månad	> 1:75																							
40 öre eft. text.	Utländska annonser:																									
45 öre & textsida.	45 öre efter text., 50 öre																									
20 % förhöjning för	& textsida, 20 % förh.																									
särskild begärd plats.	för särsk. begärd plats.																									

man är lärarinna, och så slår man sig på att vara hypermodern i klädsel. Men var det för gångna generationers flick- och pojkgögen en mer eller mindre medveten plåga att dag för dag, timme efter timme ha framför sig en evinnerlig svart klänning, sorgfälligt saknande alla försonande moment, så är det inte heller lyckligt om det är en modedocka, som placeras på katedern. Modesjuka smittar av sig. Och jag tycker det vore gott, att åtminstone de, som bestämma sig för arbetet i en folkskola, gjorde klart för sig, att för så vitt man inte önskar, att de genombrutna silkesstrumporna, de tumshöga klackarna och de dinglande öronhängena skola spatsera in i ladugårdar, torpstugor, fabriker och verkstäder, man får underkasta sig försakelsen att vara litet mindre modern.

Men även för den unga människa, som har en brinnande håg för lärarekallet och de nödiga förutsättningarna för övrigt, kan det, på grund av de höga levnadskostnaderna och bostadsbristen i städerna, där yrkesutbildningsanstalterna ligga, uppstå stora svårigheter. Det är ju härvidlag särskilt landsorten, som är illa lottad, och det föreligger verkligen en allvarlig fara för vår kultur, om just de unga, friska, oblaterade, vetgiriga landsortsflickorna skola bli utestängda från lärarebanan. Erfarenheterna från lärarinneseminarierna här i Stockholm vittna om inte bara att man ej får hit just de, som förträffligt skulle ägna sig åt kallet, utan också, att flera elever måst avbryta sina studier — de stodo helt enkelt inte ut med bostadsförhållandena och springet på automater. Kan man på det hela taget tänka sig någon sämre förberedelse för lärarinnekallet än att under den långa utbildningstiden ha det så ställt? Det rent förtvivalade läget på denna punkt har här i Stockholm resulterat i bildandet av elevhem. Men det är först efter stora ansträngningar de kommit till — såsom nu t. ex. vid Folkskoleseminariet i Stockholm — och för sitt bestånd äro de helt beroende av människors välvilja och intresse. När man haft tillfälle att se, hur vistelsen i ett hem med ordnade måltider, hemtrevnad och hemansvar kan förvandla en ung människa, då sörjer man över att inte staten eller herrar och damer donatorer ha sina ögon mer riktade på denna punkt. Vad tjänar det till, att det ena området efter det andra öppnas för kvinnor, att utbildningsanstalterna äro fria — om inte ungdomen kan uppehålla sig i staden? — De enda ljuspunkter, som finnas, äro stipendier vid statens undervisningsanstalter och sedan förra året statens och vissa landstings ränrefria lån.

Nå, utsiktterna på lärarbanan då? Ja, sådana äro förhållandena nu, att man kan säga att det i stort sett råder lärarbrist. Störst är denna på småskolans och folkskolans område. Undersökningar som gjorts av Skolöverstyrelsen visar, att vi ha användning för mer än 2000 krafter till på området. Men vad betyder det, konkret sett? Jo, att här i vårt land tusentals barn, bland vilka det säkert finnes många, som en gång skulle kunna utföra lysande intellektuella bragder eller nå fram till chefsposter på det praktiska livets område, få gå där utan att någonsin komma fram — därför att de inte fått någon undervisning alls just under de år, då man kan suga in sådan, eller därför att de fått usel undervisning. — Lärarebristen är naturligtvis störst just i de delar av vårt land, som också f. ö. med avseende på kommunikationer o. d. äro mest styvmoderligt behandlade, och detta gör ju saken ytter värre. Finns det någon-

Stjärnan och jag.

Av E. WALTER HULPHERS.

DET BÖRJAR SKYMMA kring den väg
jag följer,
av mina vänner hör jag ingen mer.
Jag möter människor, min blick jag
döljer,
och känner själv, hur tvunget munnen
ler.
En kväll, ni alla, går jag bort från er!

Men upprätt går jag, ännu bär jag
lyftet,
ur synd och allt, som människor kalla
skam,
jag har, fast felande, så hjärtat snyftat,
till mer än mig och egna lumpor syftat,
till stjärnan där, som fänds vid bergets
kam,
och inför henne skall jag ställas fram.

Men när hon frågar mig vad stort jag
kunnat,
då svarar jag i ödmjukhet så här:
"Ack, intet, stjärna! Mig blev ej för-
unnat
den starkes händer och det stål, som
skär,
och illa, stjärna, har jag det förkunnat,
som jag av dig i skönhetssyner bär.

Men kanske att du nåd för detta
finner —
min fattigslant det är, min enda skaff! —:
Min stora längtan som med flammor
brinner
att övervinna alla själers natt.
O, säg ej, stjärna, att den är för matt!"

Då svarar stjärnan: "Son av mull och
stenar,
en droppe stjärnljus gav dig liv och
först.

Den lilla gnistan var, som du förmenar
ditt bittra kval och vad du ägde störst.
Sörj inte mer! Hör detta under först!

Vid varje smärta, du för mig har lidit,
din lilla droppe växte efter hand,
den långa natt, du dina händer vridit,
förmerat gnistan till ett ljus, en brand,
den är ditt jag. Kom i din faders land!"

Då böjer jag mitt ansikte till jorden
och gråter, snyftar inför detta bud,
min glädje kväver mig vid stjärneorden,
men får jag, stammar jag med brunna
ljud:

"Jag tackar, tackar, tackar dig, min
Gud!"

ting, som är mera ägnat att göra en människa till bolsjevik än tanken på att fosterlandet nekat henne själva verket att bryta sig väg fram i livet? — Nu då ju även småskollärarinnorna tillförsäkrats en något så när anständig bärning, kan man inte utan vemod se, hur många av våra duktigaste folkskoleflickor, för att fortast möjligt förtjäna sig en slant, ge sig till fabriken eller kiosken, i stället för att bli lärarinnor. Mer ödesdigert än på något annat stadium är det, om den lilla 7- och 8-åringen, vidöppen för inflytande, hon som ser och hör allt och för vilken lärarinnan helt enkelt är ett högre väsen, högre t. o. m. än far och mor, även om dessa båda två skulle vara professorer — om det blir första bästa halvbildade eller obildade människa, som får hand om henne — kanske hårdhänt pluggar biblisk historia och katekes.

En lärareuppgift för den studieintresserade unga kvinnan, som jag särskilt skulle vilja fästa uppmärksamheten på, är lektoraten vid de kvinnliga folkskoleseminarierna. Sant är ju, att vägen till ett lektorat där är lång och mödosam, men i gengäld utgör seminariet det soligaste, rikaste, tacksammaste arbetsfält man kan tänka sig. Ja, jag går så långt, att jag vågar påstå, att den, som en gång sysslat med detta slags arbete, inte vill byta det mot något annat i hela världen. Att arbeta tillsammans med målmedvetna, bildningshungriga unga människor, bland vilka i stort sett disciplinsfrågan inte finns till, kan det vara annat än härligt? Och är någonting i världen mer ägnat att bevara en människa ung ända in i ålderns dar än detta arbete bland 20-åringar?

Att gripa till lärarekallet för den tryggade bärningens och de sköna feriernas skull, det är en ogärning, som straffar sig själv, då den långa utbildningen med alla de krav den ställer på vederbörande måste bli vederbörande en plåga. Men det kan kanske också behöva sägas ett ord om faran att gå till detta värv med en sådan där skyhögt idealism som gör, att man tror, att barn och ungdom utan vidare kunna erövrats och omvandlas av min ande. Ack, snart nog upptäcker en lärare, att hans inflytande endast är ett bland de mångas, att i många fall kamraternas inverka betydligt mer på karaktärsutvecklingen, än han kan göra. I stället för att tro, att det skall kunna knytas band för all framtid mellan honom och alla de trettio lärjungarna i hans klass, skall han vara glad, om det blir ett par tre stycken, som även sedan studietiden är slut, finna vägen till honom. Och hur skulle det kunna vara annorlunda? Varför skulle mitt väsen, min lilla människa med alla dess brister och starka begränsning så passa samman med dessa olika individualiteter, att de för alltid liksom skulle vilja vara kvar hos mig. Men det, att jag aldrig kan veta, aldrig kan vara säker på vilken av dessa små eller stora individer jag kan komma att betyda något för — det gör, att jag måste hålla min famn öppen för dem alla.

Ett krav, som man i flertalet diskussioner hör ställas på läraren, är att han måste vara en personlighet. En personlighet! Tänk på alla dessa 20-åringar, som i vår brusande, orofyllda tid gå ut som lärare — är det rimligt och rättvist att kräva, att de skola ha nått så långt? Nej, man får vara glad, om under deras utbildning en sanning gått upp för dem, att först om man blir en personlighet med etisk och religiös mittpunkt, man kan lägga sin läraregärning på det höga plan, där den helst borde ligga.

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Grånad botas och förhindras. Pris pr burk 3:50.
CHEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Riks tel. 170 76
Allm. tel. 146 29

Obs!

Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt hår även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6:—.

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts.)

OM VI HADE VARIT FLITIGA OCH uppmärksamma kunde det hända, att Susette läste högt för oss sista kvarten av timmen.

Då hon var en glödande patriot, valde hon helst ämnen ur den danska historien, kämpavisorna eller de isländska sagorna. Bäst minns jag då hon läste "Valdemar den store" av Ingeman för oss. Den har efterlämnat ett outplånligt minne hos mig. Och ännu kan jag icke läsa inledningsraderna:

Aarhundreds Stjernen for tolvte Gang sig over Golgatas Kors opsvang utan att höra Susettes vackra, klingande stämma och känna samma högtidliga, nästan förfärad rysning, som dessa ord uppväckte hos mig. Likaså känner jag ännu en hemlig melankoli vid att läsa: "Liden Kirstens Jordefærd":

"I Vestervigs Kloster det ringer til Lig, Sörgeligt er det at høre."

Det var som om hela Danmarks historia gick upp för oss, när Susette berättade den, och vi hade dessutom den största glädje av att lära oss Grundtvigs kämpavisor utantill.

I början var det rätt svårt för mig att sitta stilla under lektionerna. En dag, då det också började bli mycket varmt, kunde jag inte stå ut längre utan bröt ut i ett högt skrik. I stället för att gråla på mig gav sig Susette till att skratta, och en annan gång, då hela klassen satt däsigt och trött i sommarvärmen, sade hon: "Låt mig nu höra, vem som kan skrika högst!" varefter vi alla bröto ut i ett så förskräckligt tjutande, att vi kände oss betydligt upplivade efteråt.

Var vädret allt för vackert, kunde Susette ibland säga: "Nej, nu läser vi inte mera i dag! Nu går vi ut och promenerar!" Och vi skyndade oss då att få på oss hattarna och följde vår älskade lärarinna.

På den tiden var Marmorkyrkan en ruin eller rättare ett påbörjat verk, som avstannat på grund av penningbrist. Runt om den låg en stor äng, där marmorblock, stycken av pelare och gesimser lågo strödda. Man kunde icke tänka sig en bättre plats att leka "rövare och fasttagare" och "sista paret ut" eller "två slår den tredje". Susette deltog själv i våra ofta larmande lekar. Dessutom var terrängen, som icke användes av någon, en utmärkt plats till att så och plantera, och flera av skolbarnen sådde örter och blommor, som de sedan hade glädje av att se komma upp. En av mina kamrater, Olga Berg, sedan gift med Viggo Monrad (ministerns son) och som dog på Nya Zeeland, var ett mycket tankfullt och egendomligt barn. Jag minns, att hon sådde senap på Marmorkyrkans grund, därför att det står i bibeln, att ett senapskorn blir högre än alla kryddor, och himlens fåglar komma och bygga sitt näste i dess kvistar.

När det blev sommar, företog skolan alltid en utfärd till skogen. Det var visserligen endast "de stora", som deltog i den, men Susette smuglade in mig ibland dem.

Vi hade flyttat ut på "Ny" Östre Kalkbränderi", som den tiden låg ett gott stycke utanför staden, och på en liten sidoväg kom man upp till strandvägen. Denna väg kallades "De hvite Sten" på grund av två höga vita stenar, som stodo på var sin sida om ingången till vägen. Vid dessa vita stenar stod jag och väntade tills vagnarna med skolbarnen kommo och blev så lyftad upp i en av dem. Det var så kallade Holsteinsvagnar med flera säten, där det fanns plats för en 12—15 per-

soner. Färden gick längs *Strandveien*, där landställena blott visade sig sparsamt, när man hade passerat Charlottenlund. Vi åkta gärna ända ut i *Dyrehaven*, där Susette alltid fann ett ensamt ställe, där man kunde duka bordet i gräset. Nu kokades ägg, kaffe och potatis o. s. v. och det äts en munter middag. Medan ett par av "de stora" hjälpte Susette med maten, strövade de andra omkring för att botanisera, plocka svamp o. s. v. Jag minns, att jag en gång på en sådan utfärd gick ensam omkring och fann då en blå blomma, som jag aldrig förr sett maken till. Jag visade den för vår botaniklärare, som var med på utfärden. Han såg förvånad på mig och frågade, om jag verkligen hade funnit den i skogen, då det var en blomma, som sällan växte i Danmark. Jag minns icke hur blomman såg ut, men jag tyckte ju, att det var mycket märkvärdigt, att jag fann den.

Efter middagen lekte och promenerade vi och det blev sent innan vi kommo upp i vagnarna och begåvo oss på hemväg. Solen sjönk, och det blev mörkt över havet. Jag har ännu den känsla av djup melankoli, som grep mig, och som alltid griper mig, när jag hör de långa otröttliga böljeslagen i skymningen. Under hela hemresan sjöngo vi. Den ena sången avlöste den andra, ständigt unisont, och alla sånger med många verser. Det var icke vidare vackert, men vi voro ofantligt ivriga med att sjunga, och det förhöjde än mera den behagligt sorgmodiga stämning, vari sommarnatten försatte oss alla.

Vid jultiden var det julgran i skolan. "De stora" hade länge varit sysselsatta med att sy julpresenter till de små under handarbetstimarna, och när kvällen kom (jag tror det var "lille Juleaften"), tände Susette tre stora julgranar i den största skolsalen. Jag minns en jul, då Susette tog mig, just som jag kommit in genom dörren, och klädde ut mig som jultomte. Sedan blev jag begåvad med ett besman och en liten julskinka av marzipan.

Susette tillät aldrig, att man viskade med varandra i skolan, och vi höllo oss strängt till hennes befallningar. En gång utsatte jag mig dock för hennes vrede, i det jag mycket ivrigt viskade till en kamrat under timmen. Saken var den, att det förestod mig den lyckan att Susette skulle komma hem och äta middag hos oss. Vi bodde då vid *Kalkbränderiet*. Vi levde i vardagslag mycket tarvligt, men på grund av Susettes besök hade min mor beställt jordgubbar till middagen. Det var en händelse, som var alltför lycklig att jag kunde behålla den för mig själv. Jag viskade därför till min granne för att meddela henne vad som förestod.

Susettes mörka ögon blevo stränga, då hon såg på mig och frågade: "Vad sitter du där och viskar?" Men jag ville inte svara; då skulle ju överraskningen vara förbi. Susette fortfor att vara rätt onådigt mot mig, till dess vi sutto vid middagsbordet. Då lyfte hon sin sked full med jordgubbar och såg leende på mig: "Var det det här?" frågade hon, och jag nickade till svar.

En av eleverna var av halvtysk härkomst och starkt tysksinnad. Jag kommer ihåg henne disputerande med Susette. Disputera med Susette! Och uttala sig häftigt antidanskt! Susette svarade henne lugnt och värdigt. Men hela klassen hade mest lust till att skjuta ned den tysksinnade flickan på stället. Vi voro ena häftiga ungar.

Hur stark patriot Susette var, minns jag

bäst av ett yttrande hon en gång fällde, som nästan fyllde mig med skräck. Det var efter det dansk-tyska kriget 1848. Hennes två bröder Ernesto och Enrico hade båda fallit i detta krig. Då det en gång var frågan om att försvara sitt land, sade hon:

"Jag har gett två av mina bröder till Danmarks försvar, och om det gällde, skulle jag gärna ge ännu en".

Det förefaller mig underligt, att Susette, som jag i allt beundrade och älskade så högt, icke hade ringaste inflytande på mig i religiöst hänseende. Hon var grundtvigian och för denna sekt har jag aldrig haft sympati. Jag tyckte icke om det gemytligt familjära sätt, varpå de behandlade de högsta ting. Det föreföll mig alltid, som om de talade om Gud som om en rar gammal onkel av renaste dansk extraktion. Denna sammanblandning av nationalkänsla och religiös känsla förstod jag mig icke alls på, och så stöttes jag av den omotiverade glädje de visade vid alla tillfällen. Sorgen är väl en given för att den skall vara sorg och icke på ett onaturligt sätt göras om till glädje eller rättare till nöje.

Då jag var liten, lärde mig min mor religion efter Rafaels Stanzer. Jag såg där Gud sväva i oändligheten och sätta solen och månen på himlen med en kläm. Därigenom fick jag ett intryck av storhet, som aldrig förtagits. När man vill göra religionen till något småborgerligt, är jag icke med längre.

Emellertid försökte Susette aldrig att påbörda sina elever sina religiösa meningar, och hon märkte nog, att så liten jag var, hade jag absolut brist på sympati för hela den grundtvigianska sekten. Men hon själv var lika ståtlig och beundransvärd, och hennes bild är och förblir ett av de bästa minnen jag äger.

Det varade tyvärr icke länge, innan hon gifte sig med professor Maribo, och skolan upplöstes. Maribo visste nog, vad han gjorde. Jag menar icke därmed, att han tog Susette men att han upplöste skolan, ty utan henne skulle den alldeles mista sin betydelse. Det var hennes starka, strålande personlighet, som gav den hela dess egendomliga prägel. Man kan kanske lära av ett geni; — man kan aldrig göra efter det.

Då underrättelsen kom till oss om Susettes nära förestående giftermål, grepos vi alla, i all synnerhet vi små, av ett formligt hat till professor Maribo, som tog Susette från oss. Hur kunde han understå sig? Han, som dock var ensam emot så många!

Emellertid måste vi ju finna oss i det, och Susette flyttade med sin man ut på *Strandvejen*, där de hade hyrt ett stort hus, som kallades *Lille Tuborg*. De hade flera pensionärer, och Susette gick upp i att sköta sitt hus.

Då jag var nitton år, blev jag förlovad med en svensk, och kort före mitt bröllop var jag tillsammans med Susette och en väninna till henne — fröken Beck, som också var en ivrig patriot.

"Nu får du aldrig glömma Danmark", sade fröken Beck, "utan alltid förbli dansk i själ och hjärta". Men Susette inföll: "Tvärt om! Nu skall du bli helt och hållet svensk. Nu är din mans fädernesland ditt fädernesland!" Så stort tänkte denna dannekinna.

Susette fick två söner, Carl och Alexander. Medan de ännu voro små, dog professor Maribo, och Susette kom i mycket små omständigheter. Änkedrottning Caroline Amalie skaffade henne anställning som föreståndarin-

Bomullstyger = Möbetyger = Gardiner

Prover på begäran. * * *
Precisera vad som önskas.

* **Konstfliten, Göteborg.**

TAPETKOMPANIET

Katarinavägen 7, STOCKHOLM

R. T. 9905. Telegr.-adr.: Tapetkompaniet.

Säljer bästa TAPETER över hela riket. Största sortering av modernaste in- och utländska kvaliteter till lägsta priser. Begär omgående prover från oss. Till landsorten mot postförskott eller efterkrav. Bästa inköpskälla för målare och större förbrukare.

na för en barnasyl, som låg på *Volden*, i närheten av en kvarn. Arbetet var stort och ansträngande, och inkomsterna säkerligen mycket små. Susette bad dem av sina elever, som nu voro vuxna och ännu bodde i Köpenhamn, att vara välkomna hos henne. "Men jag kan bara ge er té och bröd och smör", sade hon. "Annat har jag inte råd till."

Men jag vet aldrig, att något har smakat bättre än hennes enkla aftonmåltider. Duken var så vit, korgen med det färskt brödet så aptitlig, téet så utmärkt, och så blev ju alltsammans serverat med hennes välsignade händer, som man gärna ville kyssa. Hur mycket hon hade att göra, förstår jag bäst av, vad hon berättade om sin yngsta lilla gosse.

När hon ibland tog honom i knäet, frågade han:

"Mor, är det söndag i dag?" ty om vardagarna hade hon nästan aldrig tid därtill.

Hon dog, innan hon blev gammal. Jag såg henne icke de sista åren hon levde, men det går aldrig en dag, utan att jag tänker på henne med glädje och tacksamhet.

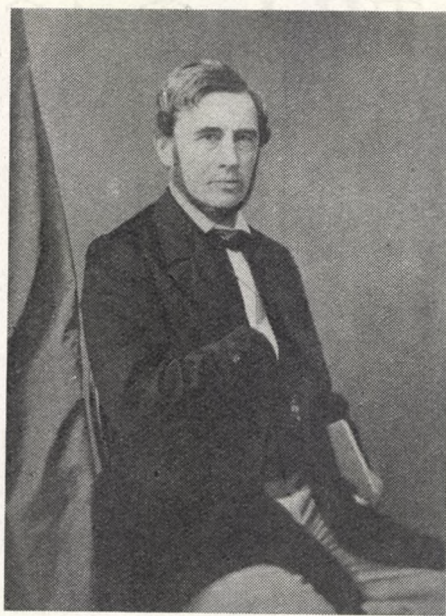
*

Ett av de starkaste minnena från min första barndomstid var soldaternas hemkomst från kriget 1849.

Min bror Holger, som den gången var en helt liten gosse, och jag, hade fått lov att följa med våra föräldrar till några bekanta som bodde i Östergade, varigenom hela hären skulle tåga. Tidigt på förmiddagen begåvo vi oss dit upp, och vi barn fingo plats alldeles vid fönstret för att kunna se riktigt bra. Hela Köpenhamn var i festskrud. Först gingo vi genom gatorna för att se och beundra alla de olika dekorationerna. Överallt hängde långa gröna guirlander, på många ställen smyckade med blommor. Vartenda hus hade minst en dannebrogflagga hissad eller anbragt på fasaden. Hela luften svajade och fladdrade i rött och vitt. Här och där hade man arrangerat grupper med segergudinnan, kungens byst o. s. v. Inskrifter på vers och prosa stodo att läsa mellan blommorna. Det var icke det fattigaste källarfönster, som icke hade gjort sitt bästa för att smycka sig till att mottaga våra hemvändande hjältar. Men överallt härskade en högtidlig stillhet. Köpenhamn höll andan i förväntan på något gripande och stort.

Vid fönstret, där vi fingo plats, voro uppställda en mängd korgar, alla överfyllda av buketter och kransar, små dannebrogflaggor och välkomstdikter, tryckta på lösa blad. Också i rummet var det stilla bland alla de väntande människorna. Man hörde icke ett ljud, varken ute eller inne. Hur länge vi väntade, kan jag icke säga, men för oss barn tycktes det mycket länge. Då hörde man plötsligt en kyrkklocka, som började ringa; en annan följde, och på en gång stormade alla Köpenhamns kyrkklockor fram i ett oändligt jubel.

"De kommer! De kommer!" ropade man omkring oss, och nu hörde man fjärran hurrarop. De stego och stego i ett ihållande crescendo, så att hela luften genljöd därav. De danska hurraropen med sin långt uthållna sista ton gå så direkt in i nästa hurrarop, att det aldrig uppstår en paus. Det var ett flera timmars, hurrarop, som rängade omkring oss. Och nu, långt borta, kommo soldaterna. Vi hörde redan på avstånd sången: "*Den gang jeg drog av Sted*", som sjöngs av de flesta hemvändande krigare; denna enkla sång, som på ett underbart sätt måste ha varit uttrycket för, vad menige man kände, eftersom den erövrade hela folket.

Professor Martin Hammerich.

Så snart de sista tre hurraropen, varmed sången slutar, dogo bort — upptogs den av de nästkommande. Den upphörde aldrig.

I vilken ordning hären kom, kan jag icke upplysa om. Men jag minnes alla de olika kårerna. De tungt lastade infanterisoldaterna med tornistrarna på ryggen, geväret på axeln, svettiga och dammiga, med allvarliga, solbrända ansikten. Det eleganta kavalleriet med de många vackra hästarna, som också tycktes ha en känsla av att vara med om en högtidlig fest. Så kom artilleriet dundrande med tunga kanoner, och nya avdelningar av infanteriet följde. Beständigt hälsades soldaterna av jublande hurrarop, medan ett oavlatligt blomsterregn strömmade ned över dem.

Min mor har tecknat ett par av dessa "*Jenser*", som vandrade framåt med orörliga ansikten, men översållade med buketter och kransar; buketter instuckna i bantläret och ibland med två tre kransar runt om mössan. Där vajade blommande grenar i gevärspiporna, guirlander över hästryggarna... Det såg ut som om man hade plundrat alla landets trädgårdar för att kasta blommorna över dessa modiga, anspråkslösa män, som vågat livet för fäderneslandet.

Som bekant hade både general Rye och general Schleppegrell fallit i kriget. Men där funnos andra namn, som särskilt skulle äras, och när en av de mera bekanta officerarne visade sig, stego hurraropen till ett våldsamt forte-fortissimo, och blomsterregnet strömmade ned som en åskby. Föräldrarna stodo bakom oss och gävo oss tecken, när vi skulle kasta buketterna och kransarna. Där kom den lilla trumslagaren, som hade räddat situationen genom att ge fienden falska signaler. Han var ännu blott ett barn men hade handlat som en hjälte.

Honom måste vi kasta en krans till.

Och så var det många av de sårade, som dock gingo med i tåget; några med bindel om pannan, andra med armen uppbunden. Dem måste vi trösta med en vacker bukett eller en liten dannebrogflagga. Mitt i larmet kom militärmusiken, triumferande, jublande. Hästarna stegrade sig, folk på gatan trängde på. Trängseln blev beständigt större, blomsterregnet ville aldrig taga slut. Och så försvinner det hela som en syn för mitt minne.

I ridhuset var sedan stor taffel för alla soldaterna, men jag minns blott från vårt besök där, att en soldat, som hade blivit svårt sårad i huvudet och ännu bar en bindel ända ned över ögat, blev så intagen i min lilla bror,

som väl knappt var fyra år, talade med honom och gav honom kaka, vilket jag ansåg som en stor utmärkelse. Sedan hörde jag en kapten av våra bekanta säga, att det hade varit mycket vackrare, om man hade lämnat dem av hären, som man kände, ett par blommor, än detta jublande officiella mottagande. Men alla sade emot honom, och jag tror, att få ting kunna väcka en så patriotisk entusiasm som det att samlas kring ett stort ögonblick. Och vad kan vara större än att hälsa sina hemvändande soldater efter en lycklig seger? Jag glömmer det aldrig!

*

Då jag var en liten flicka på 7—8 år, var jag med mina föräldrar ett helt år borta från Danmark. Min far hade fått beställning på att kopiera Rafaels *Madonna di San Sisto* i Dresden, och då han behövde lång tid därtill, tog han sin hustru, sina barn och sin syster med sig och bosatte sig med dem i Sachsens huvudstad. Den som hade beställt tavlan av min far, var rektor Martin Hammerich, som bodde vid sin skola på Christianshavn. Han var en mycket kultiverad man, som älskade både litteratur och konst. Själv hade han studerat sanskrit, och man har av honom en utmärkt översättning av "*Sakuntala*". Av de danska målarna hade han en särskild förkärlek för min far, av vilken han sedan beställde flera tavlor, en kopia av Rafaels självporträtt i Florens, ett originalporträtt av Kingo och ett porträtt av sin hustru (som icke lyckades bra). Nu ville han låta smycka en sal för att mottaga kopian av *Madonna di San Sisto*, vilken tavla han högt älskade.

Då denna tyska resa var min första utländska resa, har mycket av vad jag upplevde, präglat sig klart i mitt minne.

Först hade jag haft den förskräckelsen, att jag trodde, att jag icke alls skulle få komma med. Orsaken därtill var, att etatsrådet Sibberns yngsta son Herman sagt till mig: "Du skall stoppas i en spritkruka, medan de andra reser till Dresden". Med en "spritkruka" menade han en av de stora kinesiska krukor som stodo i familjen Sibberns förmak, fulla av pot-pourri. Hur det skulle gå till, att jag skulle bevaras i en sådan kruka, och varför det skulle ske, var mig mycket dunkelt, men jag känner ännu den fasa, som grep mig vid tanken på vad som förestod mig. Jag var som liten ganska lätt att narra och i synnerhet att skrämna.

Emellertid kom resdagen, och jag gick med min familj till ångbåten. Langes gossar följde oss, och jag grät mycket, då jag föreställde mig målet för vår resa som något oändligt avlägset fjärran.

Då man bad mig ofta skriva hem, svarade jag förtvivlad: "Jag har ju inget papper!"

Resor voro ju den gången mycket längre och besvärligare än nu för tiden. Järnvägar funnos blott på vissa sträckor, annars åkte man med postvagn. Också minnes jag från denna resa, att jag för första gången såg den elektriska telegrafens, som påpekades för oss barn som något högst märkvärdigt.

*

I Dresden bodde vi först på ett litet dåligt hotell men flyttade sedan till en privatbostad, som hade trädgård.

Dresden var ju då för tiden en mycket mindre och mycket lugnare stad än den nu är, och vi barn gingo alltid ensamma, hand i hand, ofta rätt långt bort. Far började genast arbeta på galleriet, där vi ofta besökte honom.

(Forts.)

CRÈME DE CHOLEPALMINE

Antiseptiskt hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber à Kr. 1.50 och 80 öre.

Carl Peter

**Pålssons
Teaterkonfekt**
Högfin kvalitet.

PORTRÄTT TILL DAGSKRÖNIKAN.

Oscar Björck.

Lina Knutson.

Caroline Kræpelin.

Hanna Lindmark.

SEXTIO ÅR FYLLDE DEN 15 d:s professor *Oscar Björck*.

Björck hörde, jämte Zorn och Liljefors m. fl., till konstens "genombrottsmän" på 80-talet. Tidigt mogen fann han lätt sin form, och detta såväl som hela hans älskvärda, soliga lynnesläggning bidrog till att senare göra hans bana till snarast traditionalistens.

Efter att tidigare ha ägnat sin flotta och eleganta pensel åt de mest skiftande motiv, har han som bekant de senare decennierna varit mest upptagen av porträttmålning och skapat ett galleri, som representerar en god del av vad vi äga i vårt land av skönt och ädelt.

Inom konstnärsvärlden har Björck, som man vet, länge varit en av de bärande krafterna. F. n. är han vicepreses i konstakademien.

*

På en av ångaren Stockholms senaste resor till Sverige medföljde fru *Lina Knutson* från Worcester, Mass., en duktig kvinna, som gjort ett vackert dagsverke i den svensk-amerikanska pressens tjänst. Hon kom till Amerika första gången 1894, efter att i fem års tid ha varit lärarinna i Degerfors, Värmland, dit hon reste tillbaka följande år. Men Amerikalängtan drog henne ånyo till Worcester, där hon 1897 gifte sig med affärsföreståndaren för veckotidningen "Skandinavien" *Eric Knutson*. Efter dennes död 1904 tog hon själv hand om tidningen 1905 och efter ett par månader var hon ensam ägare till densamma och skötte den med den äran till den 1 maj 1918, då hon sålde den. Fem gånger har hon varit hemma i Värmland och hälsat på sin gamla mor, som nu är över åttio år gammal, och återvänder inom kort till Worcester, den största "svenska" staden i de östra staterna.

H. S.B.G.

*

En maskinskrivningens pionjär i vårt land, fru *Caroline Kræpelin*, fyllde den 13 d:s 60 år och närmar sig därmed den tidpunkt, då hon efter tjugofemårig tjänstgöring drar sig tillbaka från sitt arbete i generalpoststyrelsen.

Det var trettio år sedan fru K. öppnade vår första maskinskrivningsbyrå. Hon hade fått skrivmaskinen av sin man, och en av hennes första kunder var *Gustaf af Geijerstam*, för vilken hon renskrev en hel rad böcker och teaterstycken. Även ingenjör *André*, nordpolsfararen var bland de tidigaste som anlidade den nya byrån.

Då fru K. även hade sitt hem att sköta, överlämnade hon senare byrån åt en medhjälparinna. Vorden änka, måste hon emellertid se sig om efter arbete igen och blev då anställd vid generalpoststyrelsen, det första ämbetsverk, där skrivmaskinen vann insteg.

Den arbetsamma gamla damen firade sin födelsedag i kretsen av sina vuxna barn.

*

Sin sextioårsdag firade den 24 d:s innehavarinna av Hushållsskolorna *Margareta* i Stockholm och Örebro, fru *Hanna Lindmark*.

Fru L., som är född i Norrland, hade en följd av

Nils Personne.

Erik Åkerberg.

år anställning hos *Elsa Borg* i Stockholm och förestod sedan under en tid K. F. U. M:s matservering i Östersund. Därpå grundlade hon hushållsskolor i Norrköping och Linköping samt Stockholm och Örebro. Dessa skolor, förenade med den bekanta billiga matserveringen, nådde snart en stor blomstring. Under årens lopp ha de haft en två, tretusen elever, och antalet abonnenter samt tillfälliga matgäster i skolorna och deras filialer uppgår årligen till 2- till 3,000.

Fru L., som väl bör tillräknas en rangplats bland vårt lands många praktiska och arbetsamma kvinnor, ämnar i år ånyo upptaga hushållsskoleverksamheten även i Linköping och Jönköping.

*

Premiäraktören *Nils Personne* fyllde den 15 d:s sjuttio år. När han för några år sedan firade sitt fyrtioårsjubileum som skådespelare,

innehöll *Idun* en längre artikel om hans sceniska konstnärskap, och vi skola därför nu inskränka oss till några korta hyllningsrader.

För Dramatiska teatern, som han med blott ett kort avbrott tillhört under de gångna decennierna, står P. som en hörnsten i fråga om en viktig del av repertoaren, och hans djupa humanistiska bildning och fina stilkänsla ha gjort honom till väl så gott som oersättlig, när det gäller den litteraturhistoriskt och kulturhistoriskt betonade repertoaren. Som komisk tyframställare har han firat triumfer i den klassiska och särskilt den franska komedien, och den sista i raden av hans Molière-roller, *Arnolphe*, sällade sig värdigt till de föregående.

*

Musikdirektör *Erik Åkerberg* i Stockholm fyllde den 19 d:s 60 år.

Direktör Åkerberg hör till våra allra främsta körledare. Ända från dess tillkomst har han varit Bellmanskörens i Stockholm musikaliska ledare — en kör, som firat sitt tjugofemårsjubileum också just i dagarna. Nämnda körs repertoar upptar ej mindre än 80 Bellmansånger, som framförts vid ett 150-tal konserter och alltid mottagits med glädje och förståelse. Direktör Åkerberg, som är ledamot av Musikaliska akademien, har även gjort sig känd som talangfull kompositör av pianostycken, körsånger, kantater m. m.

*

Konstnären *Anders Zorns* moder, *Grudd Anna Andersdotter*, har avlidit i Mora, 81 år gammal. Hon var bördig från Mora, kom i unga år till Stockholm, där hon fick anställning vid Münchens bryggeri. Det var här hon lärde känna Zorns fader, som var tysk, hemma i Bajern, och sedermera vorden bryggmästare. Hon flyttade snart nog åter till Mora, där *Anders* växte upp.

Sin sons framgångar på vägen mot årens höjder följde hon givetvis med största intresse och mellan mor och son rädde städs det innerligaste förhållande. Han byggde henne en egen stuga intill sin Mora-ateljé, där hon framlevde sin ålders dagar. Hon var en förtjusande människa, populär vida omkring i Dalom. Närmast sörjes hon av Zorn och dennes halvssyster, *Mejt*, gift med en lantbrukare i Mora.

Monà (Zorns mor). Oljemålning av Zorn.

Ännu är det ej för sent

att prenumerera på

IDUN 1920!

Äkta Siden- & Spetsdepôt

LINNÉGATAN 38

HISS.

Äkta Spetsar, Kragar, Motiv,

Handbroderier, Lingerie m.m.

FÖRLOVADE OCH NYGIFTA.

Löjtnant Arne Enell.

Fröken Elsa Levy.

FÖRLOVNING HAR NYLIGEN TILLKÄN-
nagivits mellan löjtnanten i Fortifikationen *Arne Enell* och fröken *Elsa Levy*. Fröken Levy är född 1900 och dotter till grosshandlaren *Ivan Levy* i Stockholm och hans maka, född *Akerlind*.

Löjtnant Enell — född 1896 — tillhör en känd östgötsläkt, som dock numera så gott som mangrant är bosatt i huvudstaden och här intar en bemärkt ställning. Farfadern, den 1862 avlidne regementsskrivaren vid Kalmar regemente *Anton Gustaf Enell*, hade i sitt gifte med *Hedvig Nordenskjöld* tio barn, av vilka sex, tre söner och tre döttrar, leva. Yngste sonen, direktör *Emil Enell* i Stockholm är i sitt första gifte med *Emmy Frölander* far till löjtnant *Arne Enell*. Direktör *Enell* är numera omgift med *Gerda* av *Klinterberg*.

Äldst bland löjtnant Enells farbröder är apotekare *Henrik Enell*, innehavare av apoteket *Örnen* i Stockholm, och dennes barn — alltså kusiner med den nyförlovade löjtnanten — äro kapten *Harald Enell* vid Flottan, grevinnan *Anna Ehrensvärd* och friherrinnan *Lilian Sparre*, samtliga i Stockholm. Den andre farbrodern är f. d. bankdirektör *Otto Enell*, bland vars barn märkas sonen, löjtnant *Knut Enell* vid Göta livgarde och dottern *Anna*, gift med regementsintendenten *Erik Lilliehöök* vid Svea livgarde.

Av den nyförlovade löjtnant Enells fastrar är den äldsta, *Anna Enell*, gift med f. d. kontrolldirektören doktor *Adolf Tamm*, *Augusta* änka efter marinöverdirektör *Hugo Lilliehöök* och den yngsta, *Ellen*, gift med godsägaren *Knut Gyllensvärd*.

Som nyss nämnts hette löjtnant Enells farmor i sig själv *Hedvig Nordenskjöld* — hon var för övrigt kusin med den frejdade polarforskaren friherre *Adolf Erik Nordenskjöld* — och genom henne får

släkten *Enell* en högst intressant härstamning från en hel del historiska celebriteter. Hon var nämligen genom sin mormor, som i sig själv hette *Lilliehöök*, ättling av *Erik XIV* genom dennes dotter *Virginia*, gift med ståthållaren *Håkan Hand*. Och på så sätt blir även löjtnant *Enell* själv — i elfte led — ättling av *Gustaf Vasa*. Men som fru *Enell*, född *Nordenskjöld*, dessutom också genom sin farmor, född grevinnan *Wrangel*, och vidare genom ätterna *Wachtmeister*, *Stenbock* och *De la Gardie* nedstammade från *Johan III* — vars dotter *Sofia Gyllenhielm* var gift med *Pontus De la Gardie* — blir löjtnant *Arne Enell* ättling av *Gustaf Vasa* även genom den andra av hans söner på Sveriges tron — i detta fall i trettonde led.

Och slutligen nedstammar löjtnant *Enell* förutom från sådana historiska ryktbarheter som *Magnus Stenbock*, *Jakob De la Gardie* och *Ebba Brahe*, *Kristina Gyllenstierna* och *Sturarna* även från konung *Karl Knutsson Bonde* och från en hel lång rad av medeltida svenska, norska, danska, engelska och tyska konungar med *Alfred den store*, *Harald Hårfager* och själve kejsar *Karl den store* som toppfigurer.

*

Söndagen den 4 januari ägde i Seglora kyrka på Skansen ett ståtligt bröllop rum, varvid musikdirektören *Petrus Österberg* i *Vadstena* sammanvigdes med fröken *Margareta Hjulhammar*. Direktör *Österberg* — född 1889 — intar en erkänd ställning inom vårt musikliv och är bl. a. sedan åtskilliga år högt uppburen som en av O. D.-körens bästa barytoner. Bruden är dotter till framlidne

Musikdirektör Petrus Österberg.

Fru Margareta Österberg, f. Hjulhammar.

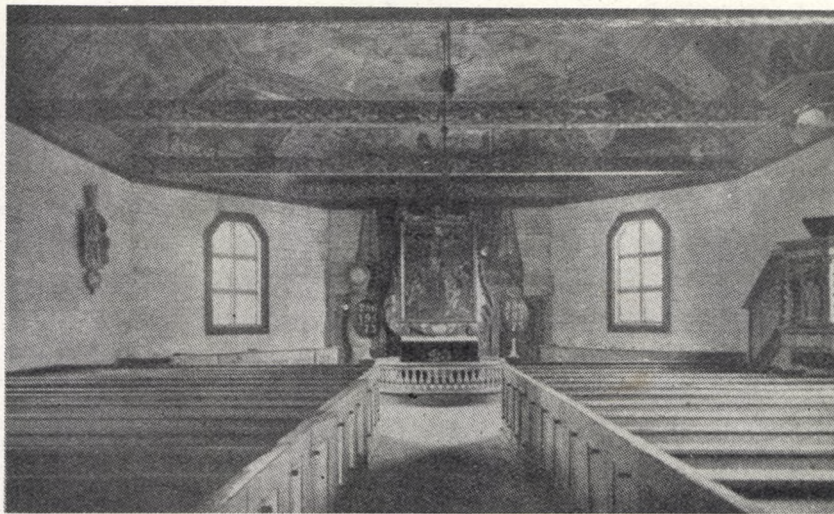
vice amiralen *Carl Adam Hjulhammar* och hans ävenledes framlidne maka, född *Drejjer*.

Ätten *Hjulhammar*, ursprungligen från *Uppland*, tillhör den talrika gruppen av typiska svenska krigarsläkter från 1600-talet, vilkas stamfäder tjänade sig upp i graderna och undfingo adelskap. Ryttmästaren *Staffan Bertilsson*, som var med i 30-åriga kriget, hade två söner, vilka som officerare 1642 upphöjdes i adligt stånd med namnet *Hjulhammar* och allt sedan dess ända till denna dag har varje manlig medlem av ätten beträtt krigarbanan. Bland ättens kvinnliga medlemmar tycks däremot en viss dragning åt det andliga ståndet ha gjort sig gällande — icke mindre än tre fröknar *Hjulhammar*, förresten systrar, blevo i början av 1800-talet gifta med var sin prost i *Strängnäs* stift.

Den yngsta av dessa systrar, *Ulrika Sofia Hjulhammar*, gifte sig 1808 med prosten *Olof Hofstedt* och deras dotter *Hedvig Sofia Hofstedt* blev i sin ordning gift med sin kusin, löjtnant *Carl Otto Hjulhammar*, vilkas äldsta son just var den framlidne amiralen — fru *Österbergs* far. Och som en egendomlighet kan nämnas att allt sedan 1808, då hennes farmors mor gifte sig, fru *Österberg* är den första kvinnliga medlem av ätten *Hjulhammar*, som trätt i brudstol — alltså efter en tidrymd av 112 år.

Att hennes vigselakt ägde rum i Seglora kyrka får sin djupa innebörd av det sakförhållandet, att templet i fråga, som för några år sedan från *Västergötland* flyttades upp till *Skansen*, i ett par århundraden varit ätten *Hjulhammars* släktkyrka, med vilken många för ätten dyrbara minnen äro förknippade och där icke få av dess förfäder fått sitt sista vilorum — än i dag är kyrkan också prydd med ättens vapensköld.

KARL LÖFSTRÖM.

Interiör av Seglora kyrka.

Spöknatten.

En midvinter-historia av

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.

DET VAR LIKA BANALT SOM EN GAMMAL mamselljulberättelse för snälla barn att stå uflockad på gatan en julkväll klockan elva. Hade han gått på sin vanliga restaurang, skulle det naturligtvis aldrig ha hänt. Men det konstiga var, att han icke hunnit längre i överlägsenhet inför människokrypen än att han skämdes för att bli räknad till julens överlopsindivider. Det var både ynkligt och löjligt! Han hade ju inte ödet i hämlarna på sig längre, och infet mål att jaga efter. Färdig, sir! Nevermind, hur klotet rullar.

Någon dekisfigur ser han inte precis ut som. Både pälsmössan och överrocken ha hållit sig bra från storhetsperioden för några år sedan, då han frossade av livet som av ett läckert gästabad. Ansiktet är däremot en smula illa medfaret av sömnlösa nätter, alltför långa och innehållslösa dagar och av tankar, vilka ej velat släppa taget förrän de förblött av striden.

Av gammal, aktad köpmannafamilj var

han; kontor, anor, anseende, kunder, allt fick den unge *Aron Bunge* vid faderns död, och han kände sig som en första klass börsmagnat, där han vandrade, stolt och rak, på huvudstadens gator — vandrade, ty på kontoret trivdes han förstas icke. Brodern med arbetarenamnet *Anders* högg in i stället. En sådan järnenergi! Stålmuskler och tränerver och maskinhjärna. Han gnodde och slet. Till sist slet han också *Aron* ur firman som en preskriberad räkning. Aldrig skulle den göra rätt för sig. Modern grät över den förlorade sonen, och så fick hon det ordnat med ett årligt underhåll åt honom och hans familj. Men hustrun var tagen vid gästbudsbordet under festens glans, och vardagskost fann sig icke hennes lyxkärlek i. Au revoir — nej farväl, *Aron*! Den nye var en up to datebankir. Han gav *Marianne* hennes lämpliga miljö, och barnet, lilla *Gertrud* följde med sin vackra mamma.

Dumheter! Gick han verkligen här som vilken som helst annan familjegosse och

längtade efter hemvärme, en hustrus helgsmekta stämma, ett lyckligt barns jubel? Nå ja, hjärtat är en svärdödad tradition, och han hade alltid haft svårt att trampa på känslor.

Med ett uns modern tilltagsenhet kunde han nog funnit på ett eller annat att förströ sig med även på en julnatt, men nu kröp huvudet ned i rockkragen, händerna gömdes i fickorna, och fötterna började gå mot ungarldsdubletten, där det fanns cigarrer och Tokayer, ensamhet och — minnen.

Han borde ha låst undan fotografierna af mamma, *Gertrud* och *Lord*, *Newfoundlands-hunden* från barndomstiden. Innan han gick ut, kunde den operationen företagits ganska smärffritt, men nu, när hägkomsterna vaknat inom honom, skulle han inför bilderna få förnimmelse av en julgran utan ljus, utan möjligheter att fändas denna kväll, då eljes alla granar strålade ut sin hävdvunna, värmande glädje.

Utanför ett hus på den eljes förnämt slum-

(Forts. sid. 66.)

Ett ryskt skönhetsgalleri. I.

CATHERINE ALEXANDROWNA BAKOUNINE (1779—18..) PA-stell av okänd konstnär. — Dotter till senator A. A. Sabloukoff och hans maka f. Volkoff. Hon erhöi en vårdad uppfostran och var mycket språkkun-nig. Gift 1795 med hovfunktionären P. B. Bakounine: änka 1805.

Grevinnan Sophie Constantinowna Potocki (1766—1822) målning av Lampi. — "Den vackra grekinnan" från Konstantinopel. Av okänd här-komst såldes hon vid 12 års ålder av modern till polske ambassadören Liasopolsky, vilken ämnade sända henne till konungen i Polen, men under vägen köpte major J. Witt henne för 1,000 dukater, varefter de gifte sig 1779 och tillbringade några år i Paris. Här förvred hon huvudet på många ge-nom sin utomordentliga skönhet och behagliga sätt. Då Witt återvände till Ryssland trivdes hon ej i denna miljö, utan begav sig till Krim och

DEN RYSKA REVOLUTIONEN HAR som bekant gått skövlande fram över de ry-ska konstskatterna i muséer och enskilda samlingar. Det galleri av ryska kvinnopor-trätt från 17- och 1800-talen vi här återgiva

föreställdes för Katarina II 1787, samt gjorde nå-gra högre officerare sällskap till turkiska fronten. Witt reste efter sin hustru, som emellertid nu ej ville veta av honom. Hon blev därefter bekant med greve S. S. Potocki, som ville, att hon skulle lag-ligt skilja sig från Witt, men först efter dennes död kom giftermålet med greve Potocki till stånd. Snart ledsnade grevinnan även på denne och blev förälskad i brorsonen, den vackre Yoari Potocki, med vilken hon levde i sus och dus. Då den gamle greve Potocki var död och brorsonen hade åsam-kat sig stora spelskulder, betalade hon dessa med villkor, att han lämnade Ryssland. Nu var grevin-nan Potocki 40 år gammal och ägnade återstoden av sin levnad åt sina barns upp-fostran och välgörenhet samt efterlämnade ett vackert minne.

Furstinnorna Kourakine: Hélène Alexéewna (1787—1869) och Alexandrine Alexé-ewna (1788—1819) målning av Borovikowsky. — Döttrar till furst A. B. Kourakine och hans furstinna f. Golovine. Den äldsta av systrarne Hé-lène var musikalisk och sån-gerska samt gift med stats-rådet greve N. I. Zatoff. Den yngsta Alexandrine gif-te sig 1807 med N. S. Salty-koff, men redan efter två år blev hon enleverad av ge-neral P. A. Tchitchérine och gift utan formell skilsmässa. Genom en kejsrlig ukas 1819 blevo barnen legitimerade.

Furstinnan Varvara Niko-laewna Gagarine (1762—1802)

1. Grevinnan Sophie Con-stantinowna Potocki. 2. Furstinnorna Kourakine. 3. Furstinnan Varvara Gagarine 4. Grevinnan Liouboff Kouchéleff. 5. Baronessan Natalie Stro-

Ryska konstskatter, som antagligen nu förintats.

och som målats av samtida framstående franska och ryska konstnärer hör förmodligen också till raden av konstverk, som förstörts av de härjande horderna. :- :- :- :-

målning av Greuze. — Dotter till furst N. M. Golitzyne och hans maka född Golovin. Den äldsta av tre systrar och berömd för sin fåring gifte hon sig med furst S. S. Gagerine.

Grevinnan Liouboff Ilginitchna Kouchéleff (1785—1809) målning av Borovikowsky. — Dotter till greve E. A. Bezborodko och Anne Ivanowna Chiriai. Arvtagerska till minst 10 miljoner rubel var hon Rysslands rikaste parti på sin tid. Uppvaktande vid Paul I:s hov gifte hon sig vid 16 års ålder med greve G. G. Kouchéleff, änkling och 45 år gammal samt högt i gunst hos kejsaren. Denne ogillade emellertid giftermålet och yttrade till läkaren hos Kouchéleff, då denne var sjuk: "Han kan gärna dö, ty han har gift sig för penningarne och har blivit slav under sin hustru. Jag för min del tycker om vackra damer, men skulle icke vilja vara lakej åt dem."

Baronessan Natalie Mikhailowna Stroganoff (1743—1819) målning av Greuze. — Dotter till furst M. A. Bellosselsky och hans furstinna född grevinna Tchernycheff. Gift med baron S. N. Stroganoff, änka vid 22 års ålder levde hon sedan uteslutande för sin son, som var lam och blind.

Grevinnan Marine Dmitriewna Gourieff (1798—1871). Porträtt av okänd konstnär. — Dotter till hovjägmästaren D. L. Narychkine och furstinnan Marie Antonowna Tchetvertinsky, den ryktbara favoriten hos Alexander I.

ganoff. 6. Grevinnan Marie Gourieff. 7. Catherine Moltchanoff. 8. Grevinnan Maria Zouboff. 9. Furstinnan Catherine Golitzyne.

Gift 1819 med greve N. D. Gourieff, ambassdör i Haag, Rom och Neapel. Hovjägmästaren betraktade henne som sin dotter och gjorde henne till universalarvinge. Hon var ovanligt vacker och mondän.

Catherine Ivanowna Moltchanoff (1758—1809) målning av Levitzky 1776, Peterhof. — Dotter till "consciller de collège" I. Y. Moltehanoff kom hon till läroanstaten Smolna 1764 och erhöll vid avgången 1776 en guldmedalj och ett årligt stipendium, som kejsarinnan Katarina II hade instiftat till förmån för mindre bemedlade elever uti denna undervisningsanstalt, vilken upprättats av kejsarinnan. M:me M. anställdes 1776 såsom hovdam och gifte sig med generalmajor S. A. Olsoufieff. Hon var mycket skicklig i brodering av porträtt. En konstnärligt broderad soffa ägde kejsarinnan, som hade placerat den i sitt rum i Vinterpalatset.

Grevinnan Marie Fiodorowna Zouboff (1773—1810) målning av M:me Vigée-Lebrun 1795. — Dotter till generallöjtnanten furst G. Lubomirsky. Gift i:sta gången såsom helt ung med greve Prote Potocki. Efter hans död ingick hon äktenskap med den vackre greve V. A. Zouboff, som fått ena benet avskjutet i kriget mot Polen, varifrån han sedan fick sin furstinna. Andra gången änka och då 31 år gammal ingick hon ett 3:dje äktenskap med generallöjtnant Th. P. Ouvaroff, som var en av Alexander I:s förtrogne. M:me Vigée-Lebrun omtalar i sina memoirer, att detta porträtt, där grevinnan sitter på en divan hållande en duva mot bröstet, är ett av de vackraste, som hon målat. Grevinnan Potockas grav i St. Sergeklostret nära St. Petersburg prydes av hennes byst i marmor.

Furstinnan Catherine Dmitriewna Golitzyne (1720—1761) målning av van Loo 1759 i Hospital Golitzyne Moskva. — Dotter till furst D. K. Kantemir och hans maka f. Troubetzkoi. Uppvaktande vid hovet 1744 gifte hon sig 1751 med furst D. M. Golitzyne, sedermera minister i Wien. Bröllopet firades med pomp och ståt vid hovet i närvaro av kejsarinnan Elisabet. Några år därefter måste hon för sin hälsas skull resa till Paris med sin man. Här väckte hon uppmärksamhet genom sin representationsförmåga och umgicks intimt med franska konungafamiljen i Versailles och dog i Paris. Hon gjorde en donation för utbildande av ryska läkare vid universitetet i Strassburg.

(Forts. fr. sid. 63.)

rande Västra Trädgårdsgatan stod en elegant privatbil. Samma märke han, Aron Bunge haft. Öoverträfflig konstruktion! Det kunde vara hans egen, som i fjol genom

Anders' försorg såldes. Så vitt Aron visste, fanns det bara två eller tre av det fabrikkatet i Stockholm. Tänk, om det vore den! Numret kunde ju vara ombytt. Automobilklubben hade säkerligen gjort sitt till för att utplåna spåren av sin snöpligt avvisade medlem.

Chauffören hade följt gatans exempel. Han sov. Som ett bylte av vargskinn hade han sjunkit ihop på fotsteget, tydligen övermåttan beskänkt af julens nektar och ambrosia. Hans andedräkt ångade ut som aromen från en panna glögg i kokning.

Bredvid bilen var en fredlig liten snödriva, förmodligen sammansopad strax innan helgen ringdes in. Den verkade som en inbjudande bädd för ett trött kropp, och lydande en plötslig yrsel, en feberimpuls, vräkte Aron dit chauffören. "Du kanske är snäll och lånar mig din mössa och krage", sade han halvhögt, "här har du min mössa i stället. Äkta sälbisam, min gubbe, så varken du eller din husbonde förlorar på bytet." Han, den ensamme med de stickande tankarna, handlade som i trance. Chauffören sjönk ljudligt snarkande ned på drivan, och Aron Bunge satte sig upp i bilen; snart grepo hans händer om styrhjulet och framåt susade auton lydigt och snabbt. Just som han svängde om vid Jakobs kyrka och fortsatte i riktning åt Arsenalsgatan, undrade han, om

karlen i drivan skulle få något men av sitt kyliga vilorum, men temperaturen var över fryspunkten, Trädgårdsgatan ljum som en sängalkov, och förmodligen skulle en eventuell patrullerande poliskonstapel hitta dit under nattens lopp. Ännu säkrare vore det väl, att de, som slämt dit bilen, ruskade liv och ansvarskänsla i den slumrande Bacchitjänaren. Livet var ett äventyr — en rännsten — ett äventyr! Och nu drog Aron Bunge ut på äventyr, gav sig slumpen i våld. Först erfor han en viss tvekan, ty som alltid numera var han utan mål, men behövdes det ett sådant för den, som brusade fram i natten, lösgjord från mänsklighetens koppel, fri för en morgondagsbondänger?

Ett plågade honom dock — att bilen var tom. Detta att köra ett intet i en sovande stad blef så spökliskt ohyggligt. På Ostermalms breda avenyer var det lika stilla som på Trädgårdsgatan, men de grant illuminerade husen talade om moderna hems sena och något stojande julaffnar. I ett av de präktigast upplysta palatsen bodde bankiren med Aron Bunges hustru och dotter. Ett rubinsmycke kunde icke glimma varmare än dessa stora, gäsfria fönster. Han koplade lös motorn utanför porten. Maskinens slönande gjorde hans tunga suckar sällskap.

"Lilla Gertrud, för två år sedan bar pappa sin sömniga flicka i säng på julafton, och du kramade med mjuka armar om min nacke, när du mumlade: "Det är så rysligt långt till nästa jul!" Lilla Gertrud, det var min sista jul!"

Han stirrade upp mot den våning, där Marienne log och lät sig firas, säkerligen af flera gäster. Tänkte hon ens en sekund på den kärlek hon lagt ifrån sig som en utläst 25-öresbok? Nej, varför skulle hon göra det; nu hade kärleken det magnifikaste praktband.

Han lät signalhornet ljuda. Det föll av sig självt. Man höll icke utanför en port utan att vänta på någon, och denna borde ju veta, att tiden var inne. Signalen var ett dovt bandhudskall, alldeles detsamma som fått folk att lystra och gå ur vägen för Aron Bunges auto.

Verkligen! Porten öppnas. Det kan vara bankirens lilla näpna husa eller någon annans. Den unga damen i sammelskappan och hennes lilla rulliga fru mor kunna nyss ha tryckt den franska avskedskysen på Mariennes kind, och det är möjligt, att lilla Gertruds armar kramat dem.

Bortkomna äro de begge som damer brukade vara, när deras intelligens inmängts i toalettelegans.

"Är det den här bilen, som beställts till bankir Fried?" frågar fröken eller kanske hon är fränskild fru, det populäraste av kvinnoyrken inom societeten.

"Ja," svarar Aron Bunge, men tänker: "Din gås, kan du inte se, att det här inte är en droskbil. Märker du inte, att den är trollbunden?"

"Var då snäll och kör till Sibyllegatan 14", piper frun.

"Fjorton," upprepar Aron lakoniskt, och dörren smäller igen. Nu har han någon att köra för. Den sidenklädda, uppvärmda lilla kupén upptages av två människor, vilka troligen småprata om kvällens intryck. De le kanske ännu i minnet af Gertruds små lustigheter. Hade hon glömt att stappa? De små fötterna trampade så kvickt. Sjöng hon än sina glada visor? Väl inte den hon kallat "pappas". Vägen var alldeles för kort, tyckte Aron. Han skulle för snart bli av med bilens levande innehåll, och han började, medan han saktade maskinen, gruva sig för,

HYLINS PARFYM I PULVER

"GLOIRE"

börej förväxlas med puder. Hylins parfym i pulver är nämligen koncentrerad parfym i pulverform framställd enligt av oss upfunnet förfaringssätt. En ask av detta pulver innehåller mera koncentrerad parfym än en flaska flytande parfym till samma pris.

Hylins parfym i pulver möjliggör även i motsats till flytande parfym en genomgående diskret parfymering av kläder, hud och hår. Allt kan parfymeras med "Gloire" parfym i pulver. Lämna inga fläckar å ömtåliga vävnader.

"Gloire" parfym i pulver (odeur "La Couronne", Liljekonvalj och Syrén) utmärker sig för en utsökt fin och varaktig doft och är den eleganta världens parfym par préférence.

Till salu i alla parfymaffärer. Pris Kronor 3: — per ask.

Hylin & C:os Fabriks-Aktiebolag, Stockholm.

**DUN
TÄCKEN**

**Varma, hållbara,
eleganta.**

J. SVENSSON & BOURGHARDT
Täckfabrik och Fjäderrenseri
VINSLÖV.

Katalog
på
hogäran.

Rikstol.
20 &
121.

STEINWAY
Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasin
Skeppsbergsgatan 38, Stockholm.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket några
beprovade recept för bak-
ning av tårter m. m. med
Gooda-Jästmjöl. Det är
de bästa recepter för det
finaste jästmjölet.
Burkar à 25, 40 och 75
öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & C:o, Göteborg

NO 1
av alla tvättmedel är
Tvättpulvret
RENNEN

SCHÉELS
FABRIKER, AKTIEBOLAG
GÖTEBORGS

**PARAMINT
PASTILLER**
FÖRORDAS AV LÄKARE.

Vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid
epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Iduns romanbibliotek

medföljer *icke* detta nummer, emedan föregående nummers romanbilaga innehöll den dubbla kvantiteten text eller 16 sidor i stället för de ordinarie 8. Denna indelning kommer från och med nu att bli gällande — alltså vartannat nummer upptar en 16-sidig romanbilaga och ur vartannat nummer uteslutes densamma, för att i det romanfria B-numret bereda rum för de påströmmande platsannonserna. En gång i månaden utbytes som vanligt romanarket mot ett ark Hjälpreda. — Vi bedja få betona att våra läsare genom detta arrangemang ej gå miste om någon valuta i fråga om tidningens litterära eller illustrativa innehåll, allra helst som huvudnumret vid förefallande behov kommer att utvidgas med 4 sidor för att lämna full kompensation för de ökade annonsspalterna.

att den unga damen kunde få lust att se på taxametern.

"Gunvor", bromsade han. "Äventyret" var två onda, hänfulla ögon i hans samvefe.

Mycket riktig! "Vad är det här för en bil?" kom det skarpt.

"En privatbil," svarade Aron lugnt. "Det var ingen inne på stationen, men jag hade tid på mig, innan jag skulle hämta mitt herrskap, och telefonvakten bad mig göra honom den tjänsten att köra. Det gick inte an att säga nej till bankir Fried, sa' han."

"Nej, det kan ju så vara! — Har mamma ringt på Tilda? — Nå, där kommer hon. — Vad kostar åkningen då?"

Aron blev så besynnerligt flat, som om han fått en örfil.

"Ingenting," mumlade han.

En tvåkrona blänkte till bredvid honom med ett kort "Var så god!" så stängdes porten om damerna.

Aron tog myntet. "Jaså, det är min julklapp," tänkte han, "ingen vidare glädje med den. Pengar är för spekulationens idrottsfolk. Kan man inte affärssporta, och har man att leva av, gillar man inte fröjdas åt Mammons fallfrukter. Men hittar en fatigklapp den, blir den kanske en julsalm!"

Och han slängde silverslanten mot en husmur, bekymmerslös för dess vidare öden, styrde så ut åt Djurgården, där vintern brellt vita dräkter över bergknallarna, och träden lekte gustavianer i månljuset. Rimfrosten hade snabbt förfärdigat klädsamma stångpiskperuker åt de åldersböjda ekarna. Härute var det nog ett par grader; det bet ganska vasst i hans innesittarehy, men han brydde sig ej om att gnida ansiktet utan lät huden bli stram och pappersstiv, medan han alltjämt löpte vägarne fram, gnagd av tomhetskänsla, oberörd av det spökeri han frammanat.

Det var icke ens någon spänning i, hur det skulle sluta. Han skulle ställa bilen ifrån sig, där han tagit den, eller ett stycke därifrån, och så hem till sitt, frusen, hungrig, olustig.

Vad det är synd att fantasien skall ha fått sina vingar avslitna som skrymmande rudiment från en förgången tid, annars kunde Aron Bunge nu haft en juldröm efter sitt sinne, där bilen svepte fram mellan snöpudrade träd. Inne i åkdonet kunde ha suttit hans Marianne och hans lilla Gertrud, och de skulle alla tre flytt från storstadsbullret, från frestelser och lockelser, som han inte kunnat stå emot. Då skulle resan haft mål. Ett hem, av de gamla och vänliga, skulle väntat dem med julens frid och vemodiga stämning. Alltid hade han längtat efter stillhe-

**HENRIK GAHNS
MANIOL
(GLYCERIN-CRÈME)**

FÖR HUDENS
SKYDD OCH VÅRD

INNEHÅLLER de finaste ämnen för den mest ömtåliga hud vårdgörande ingrediensen är absolut fri från zinkoxid-silica

DET BÄSTA FÖR HUDEN I ALLA VÄDER.

**MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN**

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:

**MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"**

THULE CACAO

• • • En härlig arom • • •

Med livligt intresse har allmänheten motsett den bebadade fortsättningen på »**Ingmarssönerna**», Victor Sjöströms själfulla bearbetning för filmen av de båda första kapitlen i Selma Lagerlöfs »Jerusalem». Fortsättningen föreligger nu under namnet

Karin Ingmarsdotter.

Tora Teje och Bertil Malmstedt som Karin och Lill-Ingmar.

»Karin Ingmarsdotter», som bygger på tredje och fjärde kapitlen i Jerusalem, har liksom »Ingmarssönerna» inspelats av Svenska Biografteatern med Victor Sjöström som regissör. Titelrollen, på samma gång filmens största roll innehaves av fru Tora Teje. Herr Sjöström spelar Stor-Ingmar och övriga större roller uppbäras av hrr Tor Wejden och Nils Lundell samt den 14-åriga Bertil Malmstedt. Premiär den 2 februari.

Etablerad 1847. Allcock's Plåster

EAGLE BRAND.

Världens Mest
Betydande Utvärtes
Läkemedel.

Hosta, Förkylningar, Klena Lungor. Allcock's Plåster verkar såväl preservativt som läkande. Förhindrar förkylningar att fatta för djup rot.

Reumatism i Skuldrorna förhindras genom användande af Allcock's Plåster. Atleter använda detsamma som medel emot styfhet eller ömhet i musklerna.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säjjes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhålst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behof af ett piller,
TAG DÅ
UTAF **Brandreth's Piller** (Est. 1752.)
Fullkomligt vegetabiliska.
Vid förstoppning, gallejuka, huvudvärk, svindel, dålig matemältning etc.
FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.
ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

Karl Nygrens Sånginstitut

Allm. Tel. Öst. 32 93.

Varje månad nya kurser. Särskilda tonbildnings-klasser för nybörjare. Sommarkurser å Kloster vid Alvesta i Småland.

tens lycka, men icke kunnat fånga den. Med barnet i famnen — barnet i famnen än en gång! — skulle det gå. Barnet var viheten i hans själ.

Natten är en ändlös kedja af timmar, hvilkas länkar icke brista, så länge tankar smida dem samman, och Aron Bunge somnar icke från sin längtan denna natt. Den driver honom åter till det stora hyrespalatset på Östermalm, men nu äro alla fönster döda ögon, och det vore frukilöst att låta det dova gårdvarskallet ljuda.

En herrelös hund, vem frågar efter den?

Varför kör han nu som en galning upp till änkefru Bunges lilla dragantslott vid Villegatan, där han under 80-talet som pojke lekt och rasat på terrassen, klättrat i träden, sprungit på murröstena, alltid varnad av en mors ömt oroliga röst.

Mamma hade bett honom hem i kväll, men han ville inte stöta ihop med broderns solida, utgrenade familjelycka, och så hade han sagt nej.

Men nu lät han bilhornet skalla, så att den vita villan liksom skälvde till i sin slummer. Han blev hänsynslös i ångesten för allt det han stängts ute ifrån.

Bilen sade inte längre "Vov-vov", utan "Mam-ma", skrovligt och tungt som när en stor, stark karl snyftar af smärta. Snart kom hon väl till fönstret. Hon måste höra, fastän sängkammaren låg åt gårdssidan. Han skulle strax känna igen nattmössan med den yviga remsan omkring ett fylligt och vänligt alladagar-goda-ansikte.

Och så skulle han be: "Släpp in mig, mamma? Låt mig ligga i mitt pojkrum och i morgon få kaffe och julkusar på sängen. Jag skall sova länge, så att dagen blir kort, men alltid vaknar jag och kan ge mig av, innan du skall till middag hos bror Anders. För två år sedan, mamma, var du hos mig — hos oss... Å, släpp in mig! I fjol kunde jag inte tala om Marianne och Gertrud, men i år har bölden värkt sönder. Ack, om du ville torka bort varet, tvätta såret med litet förstående vänlighet!"

En poliskonstapel närmade sig med vredgad brådska; skulle väl fråga, vad det var för oljud. Och bort flög bilen. Nu kunde Aron Bunge tacka för lånet. Hans underliga julnatt hade ingenting skänkt.

På långt håll såg han, att chauffören måtte blivit uppfiskad; han stoppade tvärt maskinen, slängde av sig kragen och beslöt att rusa in i den smala gränden åt Regeringsgatan eller i värsta fall ge sig på nåd och onåd, låta tidningarne stoffera ut hans bedrift, kanske göra den till "ett nidingsdåd" för att med en dylik sensation peppra och sälla på folks julmat.

Han såg festklädda herrar röra sig i riktning mot honom, folk, som ägde något att förlora, folk, som troligen skulle begå helgen med sina närmaste, och som personifierade fridsamheten vid släktsamkvämen.

Icke förstodo de en spöknatt som hans. Icke hade deras minnen i natt utfört en vild danse macabre!

Han klev ned från bilen och ställde sig avvaktande bredvid den.

"God jul, mina herrar," sade han och lyfte på chaufförens mössa, "det är en gengångare ni ser framför er — Aron Bunge hefte han i livstiden."

Manuskript, som önskas returnerade torde alltid åtföljas av porto.

Brana-Kaffe

det gamla, välkända fabrikkaffet, finnes nu åter i handeln.

Det är oöverträffat som ersättning för eller tillsats till äkta kaffe.

Med största omsorg berett av svenska växtprodukter, huvudsakligen ren spannmål, är Brana-Kaffe synnerligen välsmakande och fullständigt oskadligt för mage och nerver. Barn och klena personer borde aldrig dricka annat kaffe. Dessutom är Brana väsentligt billigare än bönkaffe.

Säljes överallt å kr. 2:25 för helkilo och kr. 1:25 för halvkilopaket.

A-B FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin. Stockholm: Drottningg. 28. Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28. Norrköping: Drottningg. 16. Gävle: N:a Kungsg. 25.

BOLINDER'S

Erkänt
förstklassigt
arbete.

Olika storlekar för hushåll, restauranter, slaktare, charkuterier m. m.

Priskurant på begäran från
Bolinders
Stockholm

ZENITHS

Växt Margarin
är det förnämsta

Bästa järnmedel

utmärkt styrkande.

Föreskrives av många läkare.

Fås på apoteken.

Främst i världen ställer vår nya,

patenterade
uppfinnning
**ANGELIKA-
ORGLARNE**
och med de

främsta stå våra erkänt förstklassiga
Planinon.

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken.
Grund. 1865. Mästersamuelsg. 41. Sthlm.
Verkst. direktör: M. Th. Dahlström.

Lär Eder

Fransk, Engelsk och
Tysk Handelskorre-
spondens, Stenografi
och Maskinskrivning

vid

BAR-LOCK-INSTITUTET

HAMNGATAN 38 - STOCKHOLM C

Begär redogörelse!

EUCALYPTUS

Weydes Tekn. Fabriks A/B., Norrköping.

Medan ridån är uppe.

DET ÄR LÄNGE SEDAN PUBLIKEN PÅ Dramatiska teatern varit så gripen en premiärkväll som fredagsaftonen, då Björnsöns "Över förmåga" åter gavs, efter att icke ha varit uppe på många år. Också var spelet alltigenom ypperligt. Maria Schildknecht som prästen Sangs hustru var helt enkelt mästertlig i återgivandet av det på en gång liksom genomstrålad och brutna i väsendet hos denna kvinna, som burits uppe genom ett helt långt livs mödor och försakelser av den allting krävande kärleken till sin man, men till slut brister sönder under det motstånd, hennes egen innersta natur reser mot all hans "över all förmåga" spännande tro. Fru Julia Håkansson spelade med en fin och klar-synt intelligens hustruns syster, som från det nyktra Amerika plötsligt kommit hem till detta Nordland, där naturen själv är full av underprakt och skräck — midsommarnattssol och blomsterrikedom och snö-layinen, som rullar fram förbi kyrkan — och där människornas sinnen äro liksom lagda efter naturens mått, anande det ofattliga och väntande det underbara.

Hr Palme hade prästens roll. För det soliga och trosvissa hos "underprästen" fann han förvisso goda uttryck, men det var ej utan, att hans tonfall stundom voro en aning för salvelsefulla och det fanns repliker, som i hans tolkning ej fullt kommo till sin rätt, särskilt slutaktens gripande (när hustrun, som han trott sig genom ett under göra frisk, faller död till marken): "detta var ej meningen".

Jessie Wessel spelade med det milda och på samma gång besjälade behag, man blivit van att finna hos denna unga skådespelerska, dottern Rakels roll, och en annan ung lovande förmåga, Uno Henning, gav sonen Elias.

Den prästerliga konseljen, som samlas för att taga ställning till det väntade "undret", gavs med en alldeles ypperligt utförd karaktäristik av de olika medlemmarna, och Thecla Ålander gav en biroll på ett sätt, som man ej glömmor. E. TH.

Dr Dujardins paraffin-behandling,

varom vår annonsavdelning gång efter annan haft att förkunna, är en art av skönhetsvård, som nutiden troligen icke skulle vilja undvara. Resultaten äro ofta förvånande. Se på porträtten av den unga damen här ovan. Det ena visar hennes ursprungligen ganska vulgärt formade näsa och det andra, hur fördelaktigt paraffinbehandlingen omskapat samma ansiktsdel.

Men d:r Dujardins metod gör sig även gällande på en hel del andra områden av kroppsliga skavanker. Folk har till exempel vid ett eller annat tillfälle fått sin läpp eller haka kluven, erhållit ett fult ärr, näsbenet bräckt, klumpfot o. d. Naturligtvis kan behandlingen icke alltid visa sig lika verksam, men i stort sett lämnar densamma överraskande goda resultat.

Ehuru metoden är tämligen ny har d:r Dujardin redan behandlat över 10,000 fall, vilket vittnar om allmänhetens förtroende till densamma.

Cloettas

GULD-CACAO

och

CHOKLAD

Förnämsta
svenska fabrikat

Säljas överallt

SVAR.

N:r 233. Först och främst skall tjänarinnan behandlas som en *medmänniska*. Man befäller ej utan säger: var snäll eller var så god och gör det och det. Så bör man förstå, att hon också kan ha sina fordringar på livet. Där hon tjänar är ju hennes hem, och skall hon kunna trivas, bör hon känna det som ett dylykt. Men för att fatta mig kort: Var vänlig, men bestämd! Ge henne t. ex. en bestämd eftermiddag i veckan ledig strax efter middagen, sedan disken undanstökats och befria henne från allt arbete den e. m. Hon har då tillfälle att göra upp med sina kamrater om att vara tillsammans utan att behöva be om tillåtelse. Det är en god sak! Laga så, att hon kan komma i kyrkan, om hon har lust till det! Låt henne en och annan gång se sina bekanta hos sig på en kopp kaffe. Bjud henne, om ni ha' råd till det, en och annan gång på någon populär konsert eller på kinematograf. Ställ arbetet inomhus så, att det tyngsta blir utfört om förmiddagarna. Äta ni sen middag t. ex. 6-7- till 8 är disken nog som e. m. arbete. Och i så fall blir det svårt att ordna med jungfruns eftermiddagsledighet. Då får hon i stället ta en förmiddag ledig, sedan frukost och städning undanstökats. T. ex. från kl. 11-4 till 5. Och lär henne då att dagen förut göra undan en del för middagens lagande!

Så bör ni vara punktliga till måltiderna. Det inger respekt och underlättar arbetet! När arbetet för dagen skall vara slut kan ej preciseras. Det beror så mycket på jungfruns förmåga. I två personers hushåll kan ju för övrigt ingen överansträngning komma i fråga, såvida där ej är för mycket främmande. Lönen 50:— pr månad är tillräcklig och det vackra, egna rummet bör vara lockande. — Med god vilja och tålmod kan ni vara säkra om, att ett gott samförstånd kan åstadkommas mellan matmor och tjänarinnan!

A. F.

N:r 234. Att råda i en fråga där hänsyn till hjärtat måste tagas med är svårt. Men — hade jag som ni, full visshet om att min kärlek ej vore besvarad, och att min fästman själv ångrat förbindelsen — då bröt jag. Det gör ont och ni blir olycklig men dock ej olyckligare än att som gift leva med en man som icke älskar eder. En man som endast "känner något varmt" för den som skall dela ett helt livs ve och väl, står aldrig ut med den uppgiften. Så säger ni att eder kärlek är lika stor efter eder fästmans bekännelse, det bevisar att ni har den rätta kärleken för honom, men den måste också vara så stor att den älskades lycka går framför egen. Lyd ett råd, ingå ej äktenskap utan ömsesidig kärlek, ett sådant blir ovärdigt, och bättre handla innan det är för sent. Försök så taga sorgen stort, vetskapen om att eder fästman blir lyckligast så hjälper eder nog bära förlusten av hans vänskap, ty med endast den blir ni i alla fall aldrig lycklig.

"Fru Valborg."
(Forts. i B-numret.)

VINÄGRONS

ÄTTIKSPRIT

ÄR BÄST FÖR

BORDET OCH KÖKET!

Koks och brännstovv

utgöra i blandning ett ypperligt bränsle för så gott som alla slags kamin typer och lämnar det bästa ekonomiska resultat i förening med den bästa värmen.

Rekvirera en hl. av varje sort som prov.

Obs. Betydligt nedsatta priser.
OLAUS OLSSONS KOLIMPORT A.-B., Stockholm.
Telefoner: »OLAUS OLSSONS».

TROLLKONST

erfordras ej för att frambringa frisk och vacker hy, det behövs blott

Yvy-Tvål.

Den verkar vid ständigt bruk av samma som

ett trollmedel

och erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS TEKN. FABRIK,
YSTAD.

För den nyfödde

Komplett utstyrel, särd. praktiga plagg i stor modell, välsytt av bästa tyger. Pr provkartong »Extra elegant». 15 kr. och 20 kr. Mössor 3:—, Bärmantlar 7:—.

Fru Caspersson, Örebro.

Dina blommo's trevnad

Är ditt hems trevnad.

Detta uppnås genom

användande av

Stidsvigs

Blomstergödning

A.-B. FETTINDUSTRI,

Malmö.

Finnes hos de flesta frö- & blomsterhandl.

Tvättäkta

Heliosfärger

för målning på siden och alla

ljusa tyger, erhållas från

Svenska Heliosdepöten

Maria Stenmark, Köping.

»Vermländingar

prenumerera

och annonsera i

Karlstads-Tidningen!

Västerås Dagblad

spridd över hela

Västerås stad

De gamla välkända cigarrettmärkena

COMMERCE, FENNIA och ARMIRO

Tillhandahållas nu hos alla välförsedda återförsäljare.

Stockholm i januari 1920.

TOBAKSMONOPOLET

FREJAMI PASTILLERNA

fylla såväl hygienens som den goda smakens krav. Vägörande vid fall av hosta, heshet och liknande åkommor.

REN SOCKERPRODUKT!

SÄLJAS
ÖVER-
ALLT!

VITRUMS FERROL

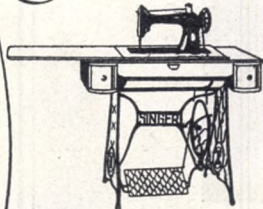
är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

SINGER

Syboardsmaskiner

Vestmanlands Läns Tidning

är Länstidningen för
Västmanland och Bergslagen.

Daglig upplaga:

13,000 exemplar.

Det bästa annonsorganet.

Är Ni förkyld?

Använd alltid

SALAM- TABLETTEN

Förordad av Prof. C. B. Mesterton.

Pris 50 öre.

Lediga platser, Plats-sökande, Inackorderingar samt Diverse-annonser

återfinnas i B-numret.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut

Kungsg. 60, STOCKHOLM

Behandling av reumatiska åkommor.

Velvet Complexion.

Oöverträffligt hudmedel. »Velvet Complexion» är en mjölkliknande vätska som utan tvivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser, som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och giva hyn klarhet och vithet, vet jag ej. Något trolleri är det. Ur Anna Söderberg: Skönhetsvård. Pris kr. 8:— plus porto. FRANSKA PARFYMMAGASINET, Hovleverantör. Drottninggatan 21, Stockholm.

Gerda von Sydows SÅNG- OCH MUSIKINSTITUT

David bagares gata 1, Stockholm
A. T. 285 11. R. T. 94 33.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 1 sept. Prosp. Major J. G. Thulin, LUND.

Stockholm Nya Gymnastiska Institut

S:t Eriksgatan 32. 1-årig kurs. Begär prospekt!

Adamssons Hålfotsinlägg

är det bästa medel mot ömma och kalla fötter samt för personer som lida av plattfot och trötthet i fötterna; de böra ej uraktlåta att använda Adamssons lagligen skyddade Hålfotsinlägg, vilka rekommenderas av Herrar läkare, massörer och förbrukare. Passa till alla skodon. Uppgiv vid order skonommer och kroppsvikt. Pris pr par från 3:75 till 5:25, beroende på storlek.

Under rubrik svar i Idun N:o 28 1917 skrives: De av Eder omnämnda plattfotstöden eller hålfotsunderläggen äro utmärkta och ge foten den behöfliga vilan. De erhållas i Nils Adamssons Sjukvårdsaffär, Centralpalatset, Sthlm.

200 proc. billigare

än under kristiden på Sjukvårds- o. Gummivaror, Livmodersprutor av prima gummi o. metall till kr. 10, 12, 15, 18, 20 o. 25.

OBS! Vi föra endast fullt garanterade varor. Gummihandskar, extra prima, kr. 5:50.

Bystformaren Feminol. Ett osvikligt medel för skapandet av fylliga kroppsformer, en rund barm och fast och spänstig muskulatur. Hög och kraftig byst, en jämn och rundad hals samt sammetslen hud bliva resultatet av regelbunden behandling av kroppen med Feminol. Pris pr st. kr. 4:50. Seccosalva, bästa medel mot armsvett, kr. 3:— pr burk. Näsoformare, ställbara, pr st. kr. 8:— OBS! Alla sorters Sjukvårds- o. Gummivaror till landsorten m. postförsk. Särskild butik för damer. Nils Adamssons Sjukvårdsaffär, Centralpalatset, Stockholm.

Slösa icke med äggen

vid bakning och matlagning utan använd i stället

AHLGREN'S ÄGGERSÄTTNING

som dessutom även ersätter jästmjöl, bakpulver o. d. samt sparar smör. Säljes överallt.

Varnas för mindervärdiga efterapningar.

F. Ahlgrens Tekn. Fabrik

Gefle. Kungl. Hovleverantör.

Kvinnosjukdomar.

Underlivslidande och liknande undvikes bäst genom Haralds livmoderspruta. Pris 12, 16, 20 kr., med båda rören 16, 20, 24 kr. Haralds Sköjningspulver 2 kr. pr ask. Livmoderspeglar 3, 5 och 10 kr. Bok prislistan 22 och ill. kat. 23. mot 12 öre porto i försegl. brev utan firmatryck. Till landsorten mot postförsökott eller förut insänd likvid.

Constantin Harald GÖTEBORG. Linnégatan 18.

Underlivslidande

och dylikt undgås bäst med livmodersprutan Nolibor, av förnicklad metall. Pris 15, 19, 23 kr.; med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpligaste lösning är Noliborpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspeglar 10 kr. Vid köp anatomisk bild o. broschyr. Prislista mot 15 öre.

CARL G. SCHRÖDER, Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Mot grått hår och mjäll.

Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår som förhindrar håravfall och fullständigt borttager mjäll och som i över 40 års tid förts i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmtorvgat. 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken, Riks- och Sthlmstel. Norrviken 214. Pris 6:30 kr. fraktfritt.

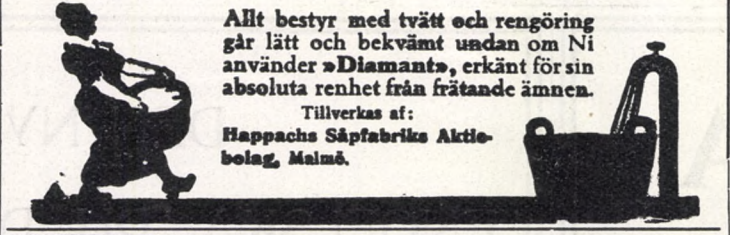
Gurkmjolk,

äkta, fås från E. Schillander, Eskilstuna. 3:50 fl. plus porto.

En plats-annons uti Vermlands-Tidningen

läses i över 10,000 Vermlandshem. Länets enda dagliga tidning. Huvudkontor: Karlstad.

DIAMANT Såpa - Tvål Tvålpulver

Allt bestyr med tvätt och rengöring går lätt och bekvämt undan om Ni använder »Diamant», erkänt för sin absoluta renhet från frätande ämnen.

Tillverkas af: Happachs Söpfabriks Aktiebolag, Malmö.

Vaseline-Chesebrough

För in- och utvärtes bruk. I barnkammaren är det ovärderligt och för varje toilettbord en nödvändig artikel.

DET FINNS EN MÄNGD OLIKA PREPARAT; en del för hyn, skrävliga händer o. d.; andra för reumatism, neuralgi, läkandet av blesyrer och sår; ävensom andra för åstadkommandet av ett friskt och glänsande utseende åt håret m. m.; kort sagt, intet husapotek borde vara förutan en uppsättning av dessa specialiteter.

Skyddsmärket VASELINE förekommer på varje ask eller flaska. CHESEBROUGH MANUFACTURING CO., 42, Holborn Viaduct, London.

Ingen Nerking

eller Örebro länning, som vill följa med handelserna i sin hemtrakt, bör underlåta att läsa

Nerikes Allehanda

(Örebro Läns Tidning)

Pigg - Vaken - Frisinnad - Lättläst

Prenumerationspris: helår 12 kr., halvår 7:25, kvartal 4 kr.

Prenumerera omedelbart!

AFTONTIDNINGEN

är Stockholms enda frisinnade kvällstidning

Glöm ej att genast prenumerera för - 1920! -

IDUNS PAPPER

TILLVERKAS VID

GRANSHOLMS FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1808 GEMLA ANLAGT 1808

Specialbruk för finare pappersorter

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM

R. W. STARE

R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

KONJAK
är bra vid
förkylning, men

LUX

är oundgänglig vid tvättning av allt slags Ylle, Flanell, Siden, Spetsar, Gardiner och Finare Tygsorter. Ömtåliga vävnader och färger skadas icke och ylle bibehåller sin ursprungliga mjukhet.

FÖLJ DEN ENKLA BRUKSANVISNINGEN PÅ PAKETET.

Tillverkad vid de världsberömda **SUNLIGHT-fabrikerna.**

En matsked till en blus.

DUN 1919

PÄRMAR

IDUN 1919

kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt fr. Iduns Exp. mot likvid i postanvisning.
Röd pärm till "IDUN" med guldtryck Kr. 3:—
Röd pärm till "Romanbiblioteket" och "Hjälpredan" „ —:75

Undervisning meddelas av från fackskolan utexam. skolkökslärarinna i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och konservering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp av matvaror, enkel hushållsbokföring och födoämneslära samt rengöring, tvätt och strykning, vården av linne och sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd- och linnesömnad för hand och på maskin, tillklippning, lagning, märkning etc. samt moderna handarbeten ävensom Samariitkurs. — — — Som

HEMHUSHÅLLSSKOLAN
FRU EMMA KJELLSTRÖM,
Storgatan 38, STOCKHOLM.
ALLM. TEL. 24208.

skolan avser att ej blott meddela eleverna praktisk och grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan även samtidigt kunna bereda de unga flickorna den till syn och trevnad, som endast ett hem kan giva, *bo alla elever inom skolan* och endast ett begränsat antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professor vid Tekn. Högsk. Valfrid Pettersson m. fru. Vårterminen börjar den 1 februari 1920. Förfrågningar besvaras omgående av skolans föreståndarinna

**BRITTISKA
UNIVERSITET**

I Storbritannien finnas 18 universitet, vilkas lärarstab och elevantal äro ungefärligen följande:

	Lärarstab	Studenter
Universitetet i Aberdeen.....	84	1024 (328 kvinnliga)
„ „ Belfast.....	66	685
„ „ Birmingham.....	141	874
„ „ Bristol.....	222	895 (241 kvinnliga)
„ „ Cambridge.....	138*	3676 (1914)
„ „ Dublin (T. C. D.)..	100	1285
„ „ Durham.....	151	961 (33 kvinnliga)
„ „ Edingburgh.....(c)	200	2529 (546 kvinnliga)
„ „ Glasgow.....	158	2916 (662 kvinnliga)
Irländska nationaluniversitetet.....	157	1774
Universitetet i Leeds.....	186	1065 (204 kvinnliga)
„ „ Liverpool.....	214	1170 (305 kvinnliga)
„ „ London.....	800—900	4086
„ „ Manchester.....	238	1268
„ „ Oxford.....	159*	3045 (450 kvinnliga)
„ „ St. Andrews.....	93	508 (200 kvinnliga)
„ „ Sheffield.....	146	399
„ „ Wales.....	164	1319 (437 kvinnliga)

* Dessutom finnes ett stort antal kursledare och docenter.
(Universitetsnotarierna lämna på begäran alla närmare upplysningar.)

**DEN NYA
ENGELSKA "PH. D."-GRADEN.**

Flera brittiska universitet ha nu inrättat en "Ph. D."-grad, som torde lämpa sig speciellt för svenska studenter.

1. Varje med universitetsexamen försedd studerande, tillhörande något, av härvarande universitetsmyndigheter, godkänt svenskt universitet, äger inskriva sig vid brittiska universitetet för att idka studier i och för vinnande av "Ph. D."-graden.
2. Denna grad kan vinnas inom alla fakulteter, den teologiska, juridiska, medicinska, humanistiska, naturvetenskapliga, tekniska och kommersiella.
3. Den beräknade studietiden vid brittiska universitet uppgår till omkring 2 år.
4. Graden i fråga kan vinnas genom en avhandling jämte skriftlig eller muntlig tentamen, om så anses önskvärdt.

ALLA UPPLYSNINGAR

beträffande kurser, levnadsomkostnader jämte andra detaljer, kunna på begäran erhållas från

**THE UNIVERSITIES BUREAU
IMPERIAL INSTITUTE, LONDON.**